

DİQQƏT!

**SƏS QƏZETİNDƏN
NOVBƏTİ YENİLİK!**

Səs qəzeti artıq Azərbaycanda ilk dəfə olaraq Video qəzet formatında nəşrə başladı.

Video xəbəri izləmək üçün telefonunuzun kamera bolməsinə daxil olub QR kodunu telefonunuza oxuduraq ekrana gələn linkə daxil olun.

QEYD: Android telefonlar üçün QR Code Reader skine proqramını telefonunuza yükləyərək videolara daxil ola bilərsiniz.

İlham

**"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzətdir**

SƏS

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 159 (6123) 12 sentyabr 2020-ci il. Qiyməti 40 qəpik

"Əlinçə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı.

Azərbaycanın infrastruktur siyasəti yüksək mərhələdə

Bax 2

Prezident İlham Əliyev: "Azərbaycanın bütün yolları bundan sonra da ən yüksək standartlara cavab verməlidir"

Mustafa Şentop: "Ermənistan təkəcə Azərbaycana deyil, bütün bölgəyə təhdiddir"

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarovanın başçılığı ilə Türkiyədə səfərdə olan Azərbaycan parlamentinin nümayəndə heyəti sentyabrın 11-də Türkiyə Böyük Millət Məclisinin (TBMM) Sədri Mustafa Şentopla görüşüb. AZƏRTAC xəbər verir ki, Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarovanı və nümayəndə heyətinin üzvlərini salamlayan Mustafa Şentop Türkiyə və Azərbaycanın qardaş ölkələr...

Bax 3

Yalançı "jurnalistlər", yoxsa sifariş yerinə yetirənlər?

Yenə də radikal müxalifətin satqın və dələduz "lider"i Əli Kərimli "Milli Şura"nın koordinasiya mərkəzinin üzvü Tofiq Yaqublunun həbsinə "etiraz ssenarisi"ndən bəhrələnmək üçün bu dəfə jurnalist jileti geyinmiş "tröl" dəstəsinə istifadə etmək oyununa əl atdı. Ancaq əli daşa dəydi, oyun baş...

Ermənilər işğalçı olduqlarını etiraf etdilər

Bakı metrosu fəaliyyətini bərpa edir

"Türk ittifaqı gələcəkdə dünyada sabitliyə töhfə verəcək bir güc mərkəzi olacaq"

Paşinyanın erməni blicliyi: Belarusa qarşı nala-mıxa döyəcəlmək ona hec nə vəd etmir

Bax 11

Ehtiyatda olan polkovnik: "Təxribatçı erməni zabitanın görüntülərini yayan hərbiçilərin ordu sıralarından uzaqlaşdırılması düzgün qərardır"

Bax 6

"Neftçi"- "Qalatasaray" matçı Bakı Olimpiya Stadionunda keçiriləcək

Bax 16

Azərbaycanın infrastruktur siyasəti yüksək mərhələdə

Prezident İlham Əliyev: "Azərbaycanın bütün yolları bundan sonra da ən yüksək standartlara cavab verməlidir"

İnkişaf və tərəqqi yollardan başlayır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin müttəmədi olaraq, nəinki avtomobil yollarının, həmçinin digər sahələrin də inkişaf etməsinə daha çox diqqət yetirir, vəsaiti ayırır, yeni yolların, yeraltı keçidlərin açılışını edir. Elə avqustun 9-da Prezident İlham Əliyevin Mərdəkan-Zuğulba avtomobil yolunda yerüstü piyada keçidinin açılışı deyilənlərin reallığıdır.

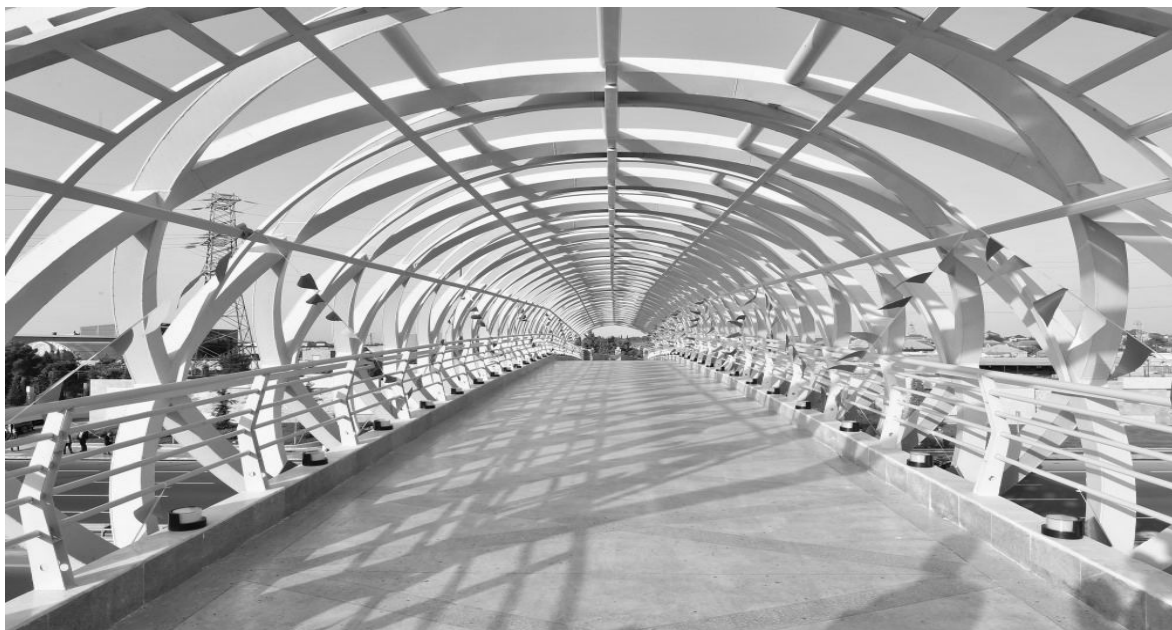
Verilən məlumata görə bu yerüstü piyada keçidi tikilərkən ətrafdakı yaşayış massivi, məktəbin

Cənab Prezidentin daim xalqın mənafeyindən çıxış etdiyini, habelə, verdiyi vədlərin sırf əməli fəaliyyətə, praqmatizmə söykəndiyini, gerçəkliyə adekvat olduğunu göstərmişdir.

Məhz ölkəmizin davamlı inkişafına, xalqımızın rifahının yüksəlişinə xidmət edən, sürətlə yeniləşən və müasirləşən yol infrastrukturunu da müstəqil dövlətçiliyimizin çox mühüm nailiyyətlərindəndir. Məhz Azərbaycan Prezidentinin də ən böyük amalı xalqın rahat, firavan yaşamasıdır. Görülən işlərin reallıqları bunun təsdiqidir.

"Azərbaycan yol infrastrukturunun keyfiyyətinə görə, bir çox inkişaf etmiş ölkələri qabaqlayır və bu proses davam etdiriləcək"

Ölkəmizin davamlı inkişafına, xalqımızın rifahının yüksəlişinə

mövcudluğu, insanların daha çox yolun bu hissəsindən istifadəsi və digər amillər nəzərə alınıb. Keçid Prezident İlham Əliyevin imzaladığı Sərəncama əsasən, Bakı şəhərinin və onun qəsəbələrinin sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət Proqramı çərçivəsində inşa edilib. Keçidin ümumi uzunluğu panduslarla birlikdə 180 metrdir. Üç daş üzərində torşəkili metal konstruksiyadan quraşdırılmış keçidin orta hissəsinin uzunluğu 52 metr, eni 4,5 metrdir. Piyada keçidi bir-biri ilə 57 dərəcə bucaq altında kəşişən 39 ədəd polad halqadan yığılıb. Rahat hərəkət üçün keçiddə beynəlxalq standartlar nəzərə alınmaqla panduslar quraşdırılıb. Pandusların maililiyi 8 dərəcəyə bərabərdir. Bildirilib ki, bu piyada keçidinin layihəsi italyalı dizaynerin təxəyyülünün məhsuludur, konstruksiyaları isə yerli mütəxəssislər tərəfindən hazırlanıb.

Bəli, əsl siyasət konkret real iş görməkdən ibarətdir. "Əsl siyasət konkret, real iş görməkdən ibarətdir" deyən dövlət başçısının son 17 il ərzində qəbul etdiyi fundamental qərarlar, imzaladığı sərəncamlar

xidmət edən, sürətlə yeniləşən və müasirləşən yol infrastrukturunu da müstəqil dövlətçiliyimizin çox mühüm nailiyyətlərindəndir. Bu sahədə Ulu Öndər Heydər Əliyevin müəyyənləşdirdiyi strategiyayı Prezident İlham Əliyev uğurla davam etdirərək, onu dövrün tələblərinə, zamanın çağırışına uyğun olaraq, daha da zənginləşdirib. Bunun bariz nümunəsidir ki, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə son 17 ildə Azərbaycanda sürətli və davamlı sosial-iqtisadi inkişafa nail olunub. Bu inkişafın əsas elementlərindən biri olan yol infrastrukturunun müasir səviyyədə yenidən qurulması istiqamətində ölkəmizdə tarixi layihələr icra olunub. Bu gün Azərbaycanda dövlət büdcəsi hesabına ən müasir yol infrastrukturunu qurulur və irimiqyaslı layihələr icra olunur. İndi istər paytaxt Bakıda, istərsə də bölgələrdə uzanan müasir yollar, ümumilikdə, ölkə əhalisinin təhlükəsizliyini və rahatlığını təmin etməklə yanaşı, regionların sosial-iqtisadi inkişafına da təsir göstərir. Azərbaycan Prezidentinin Sərəncam və göstərişlərinə əsasən, ölkəmizin hər yerində - paytaxtımızda, eləcə də, regi-

onlarda kənd və qəsəbələri birləşdirən yolların, həmçinin, yaşayış məntəqələrinin daxili yollarının təmirinə və yenidən qurulmasına ayrılan diqqətin nəticəsidir ki, avtomobil yol şəbəkəsi genişlənir, infrastruktur təzələnilir və müasirləşir. Dövlətimizin başçısının tapşırıq və göstərişlərinə əsasən, beynəlxalq əhəmiyyətli yolların inşası ilə yanaşı, yeni kənd yollarının çəkilməsi, mövcud yolların yenidən qurularaq, müasir səviyyəyə çatdırılması istiqamətində də çox mühüm layihələr icra olunub.

Prezident İlham Əliyev "Azərbaycan Respublikası regionlarının 2019-2023-cü illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı"nın icrasının birinci ilinin yekunlarına həsr olunan konfransda da bu məsələyə toxunub: "Avtomobil yollarının çəkilişi ilə bağlı bir neçə önəmli layihə həyata keçirilir. Onlardan biri Gəncə-Gürcüstan sərhədi avtomobil yolunun dörd zolağa genişləndirilməsidir. Sumqayıtdan Rusiya sərhədinə gedən yeni dördzolaqlı yolun tikintisi aparılır və hesab edirəm ki, ilin sonuna qədər bu yol da istifadəyə veriləcək. Astara-İran sərhədi avtomobil

yolunun tikintisi də gündəlikdədir".

Dövlətimizin başçısının tapşırıq və göstərişlərinə əsasən, beynəlxalq əhəmiyyətli yolların inşası ilə yanaşı, yeni kənd yollarının çəkilməsi, mövcud yolların yenidən qurularaq, müasir səviyyəyə çatdırılması istiqamətində də çox mühüm layihələr icra olunub.

Məhz dövlət başçısının yol infrastrukturuna xüsusi diqqət ayırmasının nəticəsidir ki, bu gün respublikanın ən ucqar kəndlərinə belə müasir, beynəlxalq standartlara cavab verən yollar çəkilib. Ümumilikdə, əhalinin rahat gediş-gəlişinin təmini istiqamətində böyük layihələr reallaşdırılır. Paytaxt Bakının qəsəbədaxili yolları yenidən qurulur.

Bir faktı da vurğulamaq lazımdır ki, ölkə Prezidenti regionların sosial-iqtisadi inkişafı ilə əlaqədar istər Bakıda, istərsə də hər bir rayonda tikintisi başa çatmış sosial obyektlərin, infrastruktur layihələrinin açılışını edərək, görülən işlərin keyfiyyətinə nəzarət etməklə yanaşı yerlərdə əhali ilə görüşlər edir, onları narahat edən məsələlərə maraqlanıb.

Həmçinin, onu da vurğulamaq lazımdır ki, respublikamızın bütün şəhər, rayon və kəndlərində yol tikintisinə çox milyardlıq investisiyalar qoyulub. Bütün bunları nəzərə alan cənab Prezident sistemli şəkildə kəndarası yolların yenidən tikilməsi barədə də sərəncamlar imzalaması o bölgələrdə yaşayan on minlərlə insanın sevincinə səbəb olub. Və bu da bir daha hər bir azərbaycanlıya Prezidentin qayğı və diqqətinin, xalqın da öz Prezidentinə inamının göstəricisidir.

"Bütün yol-nəqliyyat infrastrukturunu müasir tələblərə cavab verməlidir"

Yeri gəlmişkən, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinin idarə heyətinin sədrinin qəbulu zamanı

bildirib ki, ölkəmizdə yol tikintisinin geniş vüsət aldığı bildirərək deyib ki, hər il bizdə min kilometr yeni yol çəkilir, bu il də istisna deyil: "Şadam ki, Davos Ümumdünya İqtisadi Forumunun son hesabatında bu sahədə də irəliləyiş var. Keçən dəfə yolların keyfiyyətinə görə biz 34-cü yerdə olmuşuqsa, bu il 27-ci yerdəyik və MDB məkanında birinci yerdəyik".

Dövlət başçısı onu da bildirib ki, yol infrastrukturuna qoyulan sərmayə öz səmərəsini verir. Yol tikintisi geniş vüsət alıb və yollar yüksək keyfiyyətlə tikilir: "Bu ilin investisiya proqramında yolların tikintisi üçün kifayət qədər vəsait ayrılıb. Həm magistral yolların, şəhərlərarası, kəndlərarası və kənd yollarının çəkilişi üçün. Magistral yollara gəldikdə, biz əsas qonşularımızla - üç qonşu ölkə ilə yollarımızın çəkilişini demək olar ki, başa çatdırmışıq. İndi Rusiya sərhədinə qədər yeni yol çəkilir. Bu barədə məlumat verərsiniz. Eyni zamanda, Gürcüstan istiqamətinə - Gəncədən sərhədə qədər ikizolaqlı yolu biz dördzolağa genişləndiririk.

Bu layihə haqqında da məlumat verərsiniz. İran sərhədinə qədər yolun bir hissəsinin çəkilişi hələ qalıb, əsas yol çəkilib, məsafə də qısalıb. Bu da çox önəmli layihədir".

Dövlət başçısı, həmçinin şəhərlərarası yolların səkillişi ilə yanaşı kənd yollarının da tikintisinə də diqqət yetirməyi bildirib: "Bu il, eyni zamanda, şəhərlərarası yolların çəkilişinə və kənd yollarının tikintisinə vəsait nəzərdə tutulub. O cümlədən son dəfə mən sizə tapşırıq verdim ki, Bakı qəsəbələrinin yollarına da diqqət yetirilsin. Bakının həm qəsəbələrarası, həm də qəsəbədaxili yolları təmir olunmalıdır, yeni yollar çəkilməlidir. Bəzi yerlərdə hələ torpaq yollar mövcuddur. Torpaq yollar olmalıdır. Qəsəbədaxili yollar asfalt vurulmalıdır".

Ardı Səh. 3

Azərbaycanın infrastruktur siyasəti yüksək mərhələdə

Prezident İlham Əliyev: “Azərbaycanın bütün yolları bundan sonra da ən yüksək standartlara cavab verməlidir”

Əvvəl-Səh-2

Bütün dünyanın koronavirus pandemiyasına görə böhrana düşər olduğu vaxtda ölkəmizdə həm ÜDM-də, həm də qeyri-neft sektorunda inkişafın qeydə alınması bir daha deməyə əsas verir ki, uğurlu aparılan siyasət hər vəziyyətdə, hər cür şəraitdə öz bəhrəsini verir və ölkə Prezidenti bundan sonra da bu işlərin görülməsini tələb edib. Təqdirəlayiq məsələlərdən biri də budur ki, Azərbaycan Prezidenti yaradılmış vəziyyətlə əlaqədar büdcədə zəruri olmayan layihələrin dayandırılması və ixtisara salınması barədə göstəriş versə də, sosial sahədə heç bir proqramın ixtisar edilməyəcəyini bildirmişdir. Bu bir daha onu deməyə əsas verir ki, ölkəmizdə aparılan siyasətin ana xəttini Azərbaycan Respublikasının vətəndaşı tutur, vətəndaşa yüksək qiymət verilir, görülen hər bir iş vətəndaşın sosial rifahının yaxşılaşdırılmasına yönəlib. Məhz bu gün ölkəmizdə sosial sahəyə göstərilən

qayğının nəticəsidir ki, orta aylıq əməkhaqqı 28 faiz, orta pensiyanın məbləği 27 faiz artıb. Nəticədə hazırda orta aylıq əməkhaqqı 712, orta pensiya 295, yaşa görə pensiya isə 330 manata yaxındır. Hazırda ünvanlı sosial yardım alan insanların sayı 70 mindən çoxdur.

Bir sözlə, bütün bunlar Azərbaycan Prezidentinin əhalinin rifahının yüksəlməsi məsələsini prioritet sahə kimi diqqətdə saxladığını, artıq bu istiqamət üzrə çox böyük işlər görüldüyünü və qarşıdan gələn illərdə də bu tendensiyanın qorunub saxlanacağını bir daha təsdiq edir.

Qısqanlıqla qarşılanan həqiqətlər...

Sözsüz ki, ölkəmizdə dövlət başçımızın rəhbərliyi və nəzarəti ilə görülen uğurlu işlərə ancaq bir düşmənimiz ermənilər, bir də içimizdə olan “sapı özümüzden olan baltalar”-satqın və mənəviyyətsiz radikal müxalifət. Göründüyü kimi, bütün çətinliklərə baxmayaraq, məhz ölkə Prezidentinin düşünülmüş siyasəti-

nin nəticəsidir ki, hətta böhranlı illərdə də və bugünkü pandemiya dövründə də Azərbaycan sürətlə inkişaf edə bilər. Belə ki, iqtisadi potensialın gücləndirilməsi, müasir sosial infrastrukturun yaradılması, minlərlə istehsal müəssisəsinin, nəhəng zavod və fabriklərin, yeni iş yerlərinin açılması, əmək haqlarının, pensiyaların, müavinətlərin ardıcıl şəkildə artırılması əhalinin sosial durumunun əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşmasına səbəb olub. Amma buna baxmayaraq bəzi daxili siyasi qruplar və xarici dairələr, onlara qulluq edən mətbuat əsassız, qərəzli şəkildə həyata keçirilən siyasəti ləkələməyə, onun əhəmiyyətini azaltmağa çalışır. Bu mənada bir sıra müxalifət funksionerləri koronavirusla bağlı aparılan uğurlu addımları öz maraqlarından irəli gələn siyasi manipulyasiya obyektinə çevirmək üçün müəyyən cəhdlər göstərirlər. Çünki ölkə Prezidentinin apardığı

uğurlu islahatlar ölkəmizin inkişafına, vətəndaşların rifah halının yaxşılaşdırılmasına hesablanmışdır.

“Biz bu uğurlara doğru birlikdə, vəhdət şəklində getmişik, bundan sonra da həmin yolumuzu davam etdirəcəyik”

Bəli, Azərbaycan inkişaf yolunu tutub və bu reallıq inkaredilməzdir ki, dövlətimizin düzgün təmələ əsaslanan siyasəti nəticəsində arxada qalan il əvvəlki ildən daha böyük uğurlarla zəngin olur. Ölkənin hətərəfli inkişafında iqtisadi amilin rolunu önə çəkək, Azərbaycanın iqtisadi inkişaf strategiyasının bu gün digər ölkələrə nümunə göstərilməsi, ən əsası inkişafın Azərbaycan modelinin mövcudluğundan bəhs olunması uğurlarımızın təsdiqidir. Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev də bu uğurlara əsaslanaraq bildirir: “Bu gün Azərbaycan öz qüvvəsi, maliyyə imkanları hesabına ən mürkəb layihələri icra edə və onu

məntiqi sonluğa çatdırma bilər. Biz bu uğurlara doğru birlikdə, vəhdət şəklində getmişik, bundan sonra da həmin yolumuzu davam etdirəcəyik”.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev həmişə bildirir ki, yol mədəniyyət, rahatlıq, müasirlikdir, həm də ölkənin səviyyəsini göstərir. Bu sözlərlə yolun insanların, ölkənin həyatında oynadığı müstəsna rolun əhəmiyyətini bitir daha diqqətə çatdıran möhtərəm dövlət başçımız öz səmərəli fəaliyyəti ilə hər bir Azərbaycan vətəndaşına açıq, rahat və müasir yol şəbəkəsi təqdim edir.

Göründüyü kimi, bütün bunlar bir daha onu təsdiqləyir ki, xalqımız möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin rəhbərliyi altında bundan sonra daha böyük nailiyyətlərə imza atacaq, qabaqcıl dövlətlər arasında layiqli yerini tutacaq.

RƏFİQƏ KAMALQIZI

Mustafa Şentop: “Ermənistan təkcə Azərbaycana deyil, bütün bölgəyə təhdiddir”

Azərbaycan-Türkiyə parlamentlərarası əlaqələrinin inkişaf perspektivləri müzakirə olunub

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarovanın başçılığı ilə Türkiyədə səfərdə olan Azərbaycan parlamentinin nümayəndə heyəti sentyabrın 11-də Türkiyə Böyük Millət Məclisinin (TBMM) Sədri Mustafa Şentopla görüşüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova və nümayəndə heyətinin üzvlərini salamlayan Mustafa Şentop Türkiyə və Azərbaycanın qardaş ölkələr olduğunu bildirdi. Qeyd edib ki, Türkiyə və Azərbaycan əsr-lərböyü dərin tarixi dostluq və qardaşlıq kökləri ilə bağlı olan iki dövlət, bir millətdir. Azərbaycanın acısı bizim acımız, Azərbaycanın sevinci bizim sevincimizdir.

Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə toxunan Mustafa Şentop diqqətə çatdırıb ki, Ermənistan təkcə Azərbaycana de-

yil, bütün bölgəyə təhdiddir. Dövlət başçısı Rəcəb Tayyib Ərdoğanın söylədiyi kimi, biz hər zaman Azərbaycanın yanında və Azərbaycana istənilən məsələdə dəstək olmağa hazırıq. Bu baxımdan, Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsində Türkiyə hər zaman Azərbaycanın yanındadır.

TBMM-in Sədri qeyd edib ki, Azərbaycan Prezidentinin Yunanistanın Azərbaycana yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edərkən söylədiyi sözlər Türkiyənin 83 milyonluq əhalisinin qəlbinə su səpdi. Mustafa Şentop Yunanıstanla bağlı məsələdə Türkiyəyə verdiyi dəstəyə görə Azərbaycan tərəfinə xüsusi təşəkkürünü çatdırıb.

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova səmimi görüşə görə minnətdarlıq edərək parlamentin başçısı kimi ilk olaraq Türkiyəni ziyarət etməsindən məmnunluq duyduğunu

bildirib. Qeyd edib ki, ölkələrimiz arasında gözəl bir ənənə formalaşmış - yüksək vəzifəli dövlət rəsmilərimiz vəzifələrinin icrasına başladıqdan sonra ilk rəsmi xarici səfərlərini qarşılıqlı şəkildə qarşı ölkəyə edirlər. Mən də bu gözəl ənənəyə sadiq qalaraq ilk xarici rəsmi səfərimi məhz dost ölkə Türkiyədən başladım. Bu, olduqca təqdirəlayiqdir və mən əminəm ki, iki qardaş ölkə arasında bu gözəl ənənə bundan sonra da yaşayacaq.

Sahibə Qafarova təəssüflə bildirdi ki, koronavirus pandemiyası səbəbindən bu səfəri daha əvvəl həyata keçirmək mümkün olmadı. Sədr pandemiyaya qarşı aparılan çox səmərəli mübarizə ilə bağlı qarşı Türkiyəni təbrik edib.

Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərindən danışan Milli Məclisin Sədri qeyd edib ki, dünya siyasi sisteminə bunun alternativini yoxdur. Bu

münasibətlərin kökü xalqlarımız arasında mövcud olan əsl qardaşlıq ruhuna söykənir. Bu gün Azərbaycan ilə Türkiyə arasında əlaqələr strateji müttəfiqlik səviyyəsindədir.

Sədr diqqətə çatdırıb ki, Azərbaycan Milli Məclisi ilə Türkiyə Böyük Millət Məclisi xalqlarımız arasında münasibətlərin ruhuna uyğun olaraq qardaş parlamentlər xarakterinə sahibdir. Bu qardaşlıq parlamentləri arasında həm ikitərəfli formatda, həm də beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlıqda özünü göstərir.

Parlamentlərimizdə qarşılıqlı fəaliyyət göstərən dostluq qrupları vardır. Azərbaycan tərəfdən Əhli-mən Əmiraslanov, Türkiyə tərəfdən isə Şamil Ayırım bu qruplara uğurlu rəhbərlik edirlər. Şamil Ayırım Azərbaycan ilə Türkiyə arasında qardaşlıq münasibətlərinin inkişafı üçün göstərdiyi xidmətlərə görə Azərbay-

can Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən “Dostluq” ordeninə layiq görüldü.

Sahibə Qafarova deyib ki, parlament rəhbərləri ilə yanaşı, dostluq qruplarımız arasında da qarşılıqlı səfərlərin və görüşlərin artırılması olduqca mühümdür. Çünki dostluq qruplarının təmaslarının intensivləşməsi ölkələr arasında əlaqələrin daha da dərinləşdirilməsinə mühüm töhfə verir.

Sədr iyulun 12-də Ermənistan tərəfindən Tovuz istiqamətində sərhəddə törədilən tərxiatla bağlı Türkiyə Böyük Millət Məclisində təmsil olunan 4 siyasi partiya - AK Parti, CHP, MHP və İYİ Partinin ortaq bəyanatla çıxışına görə Türkiyə siyasətçilərinə, siyasi partiyalarına bir daha dərin minnətdarlığını bildirdi.

Xanım sədr vurğulayıb ki, bir millət, iki dövlət olaraq tariximizdə də çox oxşarıqlar var. Buna görə gələcəyimizi də gərək elə quraq ki, bunları qoruyub saxlayaq.

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova qeyd edib ki, Prezident İlham Əliyevin Yunanıstanın Azərbaycana yeni təyin olunmuş səfirinin etimadnaməsini qəbul edərkən söylədiyi sözlər bütün Azərbaycanın mövqeyidir.

Siz də qeyd etdiyiniz kimi, Azərbaycanla Türkiyə arasında çox sıx münasibətlər var. Bu günədək iki ölkə arasında 249 sənəd imzalanıb. Bu sənədlər təhsildən tutmuş enerji layihələrinə qədər müxtəlif sahələri əhatə edir. Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu, TAP, TANAP layihələri təkcə bizim ölkələr üçün deyil, bütün bölgə üçün mühüm layihələrdir və bunu birlikdə həyata keçirməyimiz bizim birliyimizdən, qardaşlığımızdan və dostluğumuzdan xəbər verir. Hesab edirəm ki, biz bu münasibətləri daha da genişləndirməliyik.

Sonda görüşdə tərəfləri maraqlandıran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

İqtisadi siyasətin yeni idarəetmə çərçivəsi - İqtisadi Şura

İqtisadi Şuranın yaradılması ilə bağlı Prezident İlham Əliyev imzaladığı Fərman milli iqtisadi inkişaf qarşısında duran strateji çağırışlara adekvat cavabın verilməsini təmin edəcək. Məlum olduğu kimi, Prezident İlham Əliyev sentyabrın 9-da "Azərbaycan Respublikasında iqtisadi siyasətin və iqtisadi islahatların yeni idarəetmə çərçivəsinin yaradılması və "Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Sabitliyi Şurasının yaradılması haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2016-cı il 15 iyul tarixli 995 nömrəli Fərmanının ləğv edilməsi barədə" Fərman imzalayıb.

Sənədə əsasən, Azərbaycan Respublikasının İqtisadi Şurası yaradılıb. Şuraya Baş Nazir sədrlik edəcək. Prezidentin köməkçisi - İqtisadi məsələlər və innovativ inkişaf siyasəti şöbəsinin müdiri, Prezidentin köməkçisi - İqtisadi siyasət və sənaye məsələləri şöbəsinin müdiri, Birinci vitse-prezidentin köməkçisi, İqtisadiyyat, Maliyyə, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi nazirləri, Mərkəzi Bankın sədri və Dövlət Neft Fondunun İcraçı direktoru şuranın üzvləri təyin olunub. Şuraya ölkədə makroiqtisadi sabitliyin qorunması və sosial-iqtisadi inkişafın sürətləndirilməsi məqsədilə qlobal və milli iqtisadiyyatda, o cümlədən fiskal və monetar sektorlarda, həmçinin maliyyə-bank sektorunda baş verən proseslər öyrənilməklə cari və ortamüddətli dövr üçün iqtisadi siyasətin formalaşmasına, habelə ölkə iqtisadiyyatında yarana biləcək daxili və xarici təsirlərin qarşısının alınmasına yönəlməli qabaqçılıq tədbirlərin görülməsi məqsədilə həyata keçiriləcək islahatların və iqtisadi siyasətin istiqamətinin müəyyən edilməsinə dair təklifləri hazırlayıb Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə təqdim etmək tapşırılıb. Şura fəaliyyəti barədə 6 ayda bir dəfə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat verməlidir. Fərmanda qeyd olunur ki, Azərbaycanda son 20 ildə aparılan genişmiqyaslı sosial-iqtisadi quruculuq prosesi, fiziki infrastrukturun müasirləşdirilməsi, insan kapitalının inkişafı hazırda əldə edilmiş sosial rifah göstəricilərinin başlıca hərəkətverici qüvvələri olub. Bu dövrdə ölkəmiz zəruri infrastruktur və institusional inkişaf göstəriciləri üzrə beynəlxalq reytinglərdə xeyli irəliləyib, milli iqtisadiyyatın rəqabət qabiliyyəti xeyli yüksəlib. Ümumi daxili məhsulun həcmi 3 dəfədən çox artıb, vətəndaşların həyat səviyyəsi nəzərə çarpacaq dərəcədə yaxşılaşıb. Lakin son illərdə dünya iqtisadiyyatında potensial iqtisadi artım templərinin aşağı düşməsi, əmtəə bazarlarında qiymət volatilliyinin xeyli yüksəlməsi, qlobal maliyyə sabitliyinin kövrəkliyinin artması, xüsusilə ilin əvvəllərindən başlanan koronavirus pandemiyası və onunla əlaqədar əksər ölkələrdə sosial-iqtisadi fəallığın məhdudlaşması Azərbaycan iqtisadiyyatı qarşısında da yeni strateji siyasət çağırışları yaradıb. Əldə

edilmiş sosial-iqtisadi rifah səviyyəsinin əlverişsiz qlobal mühitdə dayanıqlı saxlanması və daha da yüksəldilməsi üçün milli iqtisadiyyatımızın beynəlxalq rəqabət qabiliyyəti gücləndirilməli, iqtisadiyyatın neft gəlirlərindən asılılığı minimuma endirilməli, ölkədə makroiqtisadi və maliyyə sabitliyi qorunmalıdır. Sənədə vurğulanır ki, növbəti onillikdə ölkəmizdə sosial-iqtisadi rifahın yüksəldilməsi üçün iqtisadiyyatın ikiqat artımının təmin edilməsi qarşısında duran başlıca strateji çağırışlardan biridir. Xüsusilə postpandemiya dövründə iqtisadiyyatın illik artım tempinin yüksəldilməsi üçün onun yeni mexanizmlərinin formalaşdırılması və inkişaf etdirilməsi, bu məqsədlə daha dayanıqlı və inklüziv iqtisadi artım mənbələrinin yaradılmasına, xüsusilə özəl investisiyaların, o cümlədən birbaşa xarici investisiyaların cəlbinə, qeyri-neft ixracının genişləndirilməsinə əsaslanan milli inkişaf prioritetlərinin müəyyən edilməsi, qlobal dəyər zəncirinə fəal qoşulma, investisiya mühitinin radikal yaxşılaşdırılması, müasir səhiyyə və təhsil siyasəti vasitəsilə insan kapitalının keyfiyyətinin daha da yüksəldilməsi, biznesin tələblərinə uyğunlaşdırılması, mülkiyyət hüquqlarının daha effektiv qorunması və "biznesə dost" digər strateji vəzifələrin icrası təmin olunmalıdır. Milli iqtisadi inkişaf qarşısında duran strateji çağırışlara adekvat cavab vermək, yeni iqtisadi artım və inkişaf modelinə uğurlu keçidi təmin etmək, bunun üçün iqtisadi siyasət və iqtisadi islahatlar çərçivəsini formalaşdırmaq məqsədilə ölkədə iqtisadi siyasətin yeni strateji idarəetmə çərçivəsinin yaradılması tələb olunur. İqtisadi siyasətin yeni idarəetmə çərçivəsi postpandemiya dövründə ölkənin sosial-iqtisadi inkişafının sürətləndirilməsini və milli iqtisadiyyatın müasirləşdirilməsini hədəfləyən strategiyanın formalaşdırılmasını, xüsusilə onun vacib hissəsi olan iqtisadi islahatlar proqramının hazırlanmasını və uğurla həyata keçirilməsini təmin etməlidir.

Əli Əsədov: "İqtisadi Şura yeni bir platforma olaraq dünya və milli iqtisadiyyat üçün mürəkkəb bir dövrdə ən çətin tapşırıqları kollegial şəkildə müzakirə etmək, ortaq məxrəcə gəlmək üçün əlverişli institutdur"

Sentyabrın 10-da Azərbaycanın Baş Naziri, Azərbaycan Prezi-

dentinin Fərmanı ilə yaradılmış İqtisadi Şuranın sədri Əli Əsədovun sədrliyi ilə Şuranın ilk iclası keçirilib. İclasda Şuranın üzvləri - Prezidentin köməkçisi Şahmar Mövsümov və Natiq Əmirov, Birinci vitse-prezidentin köməkçisi Emin Hüseynov və Xalid Əhədov, İqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov, Maliyyə naziri Samir Şerifov, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi naziri Sahil Babayev, Mərkəzi Bankın sədri Elman Rüstəmov, Dövlət Neft Fondunun İcraçı direktoru İsrəfil Məmmədov iştirak ediblər. Baş Nazir Əli Əsədov Prezident İlham Əliyevə İqtisadi Şura üzvləri adından göstərdiyi yüksək etimada görə minnətdarlığını bildirib. Qeyd edib ki, İqtisadi Şura yeni bir platforma olaraq dünya və milli iqtisadiyyat üçün mürəkkəb bir dövrdə ən çətin tapşırıqları kollegial şəkildə müzakirə etmək, ortaq məxrəcə gəlmək üçün əlverişli institutdur. İqtisadi Şuranın Prezidentin Fərmanı ilə qarşıya qoyulmuş tapşırıqları yerinə yetirmək üçün bütün təşkilati, iqtisadi və maliyyə imkanları var. Bildirib ki, Prezidentin tapşırığına əsasən İqtisadi Şura iqtisadi siyasətin çərçivələrinə dair Proqram hazırlamalıdır. Dövlət investisiyalarına paralel olaraq özəl yerli və xarici investisiyaların cəlbini yeni dövr iqtisadi siyasətinin əsas istiqaməti olmalı, özəl sektorun aparıcı rolu təmin edilməli, investisiya mühitinin yaxşılaşdırılması üçün ciddi və radikal addımlar atılmalıdır.

Milli iqtisadi inkişaf qarşısında duran strateji çağırışlara adekvat cavabın verilməsini təmin etmək məqsədilə cənab Prezident qarşımızda yeni vəzifələr qoymuşdur. Bunlar: makroiqtisadi və maliyyə sabitliyinin qorunması; iqtisadiyyatın illik artım tempinin yüksəldilməsi üçün yeni mexanizmlərinin formalaşdırılması; daha dayanıqlı və inklüziv iqtisadi artım mənbələrinin yaradılması; xüsusilə özəl investisiyaların, o cümlədən birbaşa xarici investisiyaların cəlb olunması; qeyri-neft ixracının genişləndirilməsinə əsaslanan milli inkişaf prioritetlərinin müəyyən edilməsi; investisiya mühitinin radikal yaxşılaşdırılması; ölkə iqtisadiyyatının beynəlxalq rəqabət qabiliyyətinin gücləndirilməsi; sosial-iqtisadi rifah səviyyəsinin yüksəldilməsi və

digər strateji vəzifələrdən ibarətdir. Baş Nazir vurğulayıb ki, qeyd olunan vəzifələrin icrasını təmin etmək məqsədilə cənab Prezidentin Fərmanında İqtisadi Şuraya tapşırılıb ki, iqtisadiyyatın bütün sahələrində, o cümlədən fiskal, monetar və maliyyə-bank sahələrində, real sektorda, özəl investisiyaların təşviq edilməsində, dövlət müəssisələrinin fəaliyyətinin tənzimlənməsində, sosial müdafiə sisteminin səmərəliliyinin artırılmasında, səhiyyə və təhsilin inkişafında dünyada mövcud olan uğurlu modellər əsasında təkliflər hazırlansın. İqtisadi Şura Fərmanında nəzərdə tutulan tədbirlərin həyata keçirilməsi məqsədilə yerli və xarici ekspertləri, beynəlxalq təşkilatları və elmi müəssisələri cəlb edə bilər. O da vurğulanıb ki, İqtisadi Şura hər altı aydan bir görülmüş işlər barədə Prezidentə məruzə edəcək.

Tahir Mirkişili: "İqtisadi Şuranın yaradılması Prezident İlham Əliyev tərəfindən aparılan iqtisadi islahatların daha effektiv icrasına nail olmaq məqsədi daşıyır"

Sözügədən məsələ ilə bağlı Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Tahir Mirkişili bildirib ki, İqtisadi Şuranın yaradılması iqtisadi islahatların daha effektiv icrasına nail olmaq məqsədi daşıyır: "Azərbaycan Respublikasında iqtisadi siyasətin və iqtisadi islahatların yeni idarəetmə çərçivəsinin yaradılması məqsədilə İqtisadi Şuranın yaradılması və Şura qarşısında yeni hədəflərin qoyulması Prezident İlham Əliyev tərəfindən aparılan iqtisadi islahatların daha effektiv icrasına nail olmaq məqsədi daşıyır".

Onun sözlərinə görə, pandemiya şəraiti 2018-ci ildən sürətlənən iqtisadi islahatların nəticələrinin daha geniş hissəsinə müəyyən qədər maneə olub, təbii olaraq vətəndaşların sağlamlığı iqtisadi hədəfləri üstələyib: "Pandemiya şəraiti bütün dünyada olduğu kimi Azərbaycanda da iqtisadiyyatın, digər ölkələrdəki kimi sürətlə olmasa da, müəyyən qədər geriləməsinə səbəb olub. Dünyada artıq yeni reallıqlar formalaşmaqdadır. Neft qiymətlərinin aşağı həddə sabitləşməsi, texnologiyaların və yeniliklərin sürətlə yayılması iqtisadi siya-

sətdə çevik dəyişikliklərin edilməsini labüd edir. Bu baxımdan Azərbaycanda iqtisadi siyasətin yeni idarəetmə çərçivəsinin yaradılması iqtisadi uğurları əldə etməyin yeni mənbələrinin tapılmasına hesablanıb. Şura qarşısında növbəti 10 ildə iqtisadiyyatımızın 2 dəfə böyüməsi, qeyri-neft sektorunun inkişaf etdirilməsi, xarici və özəl investisiyaların cəlb edilməsində yeniliklər, insan kapitalından geniş istifadə edilməsi, innovativlik və s kimi hədəflərin qoyulması Azərbaycan iqtisadiyyatının müasir çağırışlar üzərində inkişaf edəcəyini və islahatların da bu məqsədlə sürətləncəyini deməyə imkan verir".

T.Mirkişili onu da qeyd edib ki, Fərman iqtisadi siyasətin qanunvericilik əsaslarını yaradan Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsi qarşısında da mühüm çağırışlar qoyur: "Hesab edirik ki, müasir qanunların qəbulu, mövcud qanunvericilik aktlarında çevik mexanizmlərin yaradılması aparılan iqtisadi islahatların daha çox mənimsənilməsinə imkar yarıdacaq, ölkəmizin iqtisadi hədəflərinə çatmaqda mühüm alət olacaqdır. Ümumi desək, Prezident İlham Əliyevin apardığı iqtisadi siyasət hər zaman sürətliyi, çevikliyi, müasirliyi və sosiallığı ilə fərqlənib. İqtisadi Şuranın yaradılması və onun qarşısında qoyulan hədəflər Azərbaycan iqtisadiyyatının postpandemiya dövründə daha sürətli inkişafının təmin edilməsi məqsədi daşıyır. Dövlət başçısı tərəfindən qoyulan tapşırıqlara tam əməl olunduğu təqdirdə bu hədəflərə çatmaq tam mümkünlüyünə əminik".

Göründüyü kimi, İqtisadi Şuranın qarşısında qoyulan çağırışlar yaxın 10 ildə Azərbaycanın iqtisadiyyatının iki dəfəyədək böyüməsinə hesablanıb. Eyni zamanda, Prezidentin İqtisadi Şuranın yaradılması ilə bağlı Fərman iqtisadi siyasətin yeni idarəetmə çərçivəsi postpandemiya dövründə ölkənin sosial-iqtisadi inkişafının sürətləndirilməsini və milli iqtisadiyyatın müasirləşdirilməsini hədəfləyən strategiyanın formalaşdırılmasını, xüsusilə onun vacib hissəsi olan iqtisadi islahatlar proqramının hazırlanmasını və uğurla həyata keçirilməsini təmin edəcəkdir.

Türkiyə saytında “Bizim gücümüz birliyimizdədir” sərlovhəli məqalə yerləşdirilib

Türkiyənin igdirim76.com saytında muxtar respublikada işıq üzü görünən “Şərq qapısı” qəzetinin şöbə müdiri Səbuhi Həsənovun “Bizim gücümüz birliyimizdədir” sərlovhəli məqaləsi yerləşdirilib. AZƏRTAC-ın Naxçıvan bürosu xəbər verir ki, müəllif Azərbaycanın və Türkiyənin silahlı qüvvələrinin sentyabrın 5-də muxtar respublikada keçirdiyi birgə hərbi təlimləri ətrafı şərh edib. Vurğulayıb ki, son dövrlərdə iki ölkə arasında qarşılıqlı və yüksələn xətlə davam edən əlaqələrin mühüm istiqamətlərindən birini də hərbi əməkdaşlıq sahəsində həyata keçirilən tədbirlər təşkil edir. Həm ötən ay, həm də sentyabrın 5-də hər iki ölkənin silahlı qüvvələrinin şəxsi heyətinin və hərbi-texniki vasitələrinin iştirakı ilə keçirilən hərbi təlimlər təkcə Türkiyə və Azərbaycanda deyil, digər ölkələrdə də diqqətlə izlənilib.

Məqalədə qeyd olunub ki, xüsusilə Azərbaycanın Tovuz rayonu istiqamətindəki dövlət sərhədində ermənilərin pozucu və təxribat xarakterli hücumundan sonraya təsadüf edən bu təlimlər düşmən ölkədə narahatlıqla qarşılanıb. Təbii ki, düşmən bu təxribatına görə öz payını artıqlaması ilə alıb və ordumuz bir daha sübut edib ki, ölkəmizə qarşı uzanan istənilən çirkin əli kəsməyə hazırdır və buna qadirdir. Cənubi Qafqazın regional güc mərkəzi sayılan Azərbaycan digər sahələrlə yanaşı, hərbi sahədə də böyük hədəflərə qarşı addım-addım irəliləyir və milli ordumuzun bu gün dünyanın ən güclü 50 ordusundan biri olması bu sahədə böyük yol keçməyimizdən xəbər verir. Eyni zamanda, Azərbaycan öz ordusunun yüksək səviyyədə hazırlığını daim diqqət mərkəzində saxlayır və keçirilən təlimlər də buna xidmət edir. Digər tərəfdən hər iki ölkənin silahlı qüvvələri tərəfindən keçirilən təlimlərin Naxçıvan-

da təşkil olunması muxtar respublikanın hərbi təhlükəsizliyi baxımından böyük əhəmiyyət kəsb edir. Hamımıza məlumdur ki, Azərbaycan dövləti tərəfindən Naxçıvan Muxtar Respublikasının təhlükəsizliyi daim prioritet məsələlərdəndir və son illərdə bununla bağlı çox mühüm addımlar atılıb. Belə ki, muxtar respublikanın təhlükəsizliyinin təmin edilməsi Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin tərkibində, lakin müharibə şəraitində müstəqil koordinasiya səlahiyyətlərinə malik orduya - Əlahiddə Ümumqoşun Orduya həvalə olunub. Bu ordu yarandığı dövrdən indiyədək mühüm inkişaf mərhələləri keçərək müasir hərbi-texniki vasitələrlə təmin edilib, şəxsi heyətin peşəkarlığı dəfələrlə artırılıb. Bütün bunlarla bərabər, istənilən ordunun döyüş hazırlığı təlimlərdən asılıdır. Çünki təlimlər nəzəri biliklərin praktik icrası baxımından sınaq meydanı sayılır. Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun şəxsi hey-

ti bundan əvvəl də qardaş ölkənin hərbi qüvvələri ilə birgə təlimlərdə iştirak edib. Lakin budəfki təlimlər miqyasına və konsepsiyasına görə əvvəlkilərdən xeyli fərqlənir. Təsədüfi deyil ki, bu təlimlərə xarici mətbuatda da geniş yer verilib.

Səbuhi Həsənov diqqətə çatdırıb ki, sentyabrın 5-də keçirilən hərbi təlim Türkiyə və Azərbaycan respublikaları arasında imzalanan hərbi əməkdaşlıq haqqında sazişə əsasən keçirilib. Həmçinin bu, iki ölkənin quru qoşunları və hərbi hava qüvvələrinin iştirakı ilə birgə genişmiqyaslı döyüş atışığı taktiki və taktiki-uçuş təliminin birinci mərhələsi idi. Diqqətçəkən məsələlərdən biri də təlimlərə Naxçıvan Muxtar Respublikası Fövqəladə Hallar Nazirliyi, “Naxçıvan” Əla-

hiddə Sərhəd Diviziyası, “Naxçıvan” Əlahiddə Əməliyyat Briqadası və Naxçıvan Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin xüsusi təyinatlı bölmələrinin də cəlb olunması idi. Təlimin ssenarisində bu birliklərin iştirakı ilə bir sıra istiqamətlər üzrə əməliyyatlar hazırlanaraq icra olunub, döyüş təyyarələri və helikopterlərin keçidi ilə təlim başa çatıb. Əldə olunan nəticələrə görə, təlimdə qarşıya qoyulmuş vəzifələrin icrasına yüksək səviyyədə nail olunmuşdur.

Müəllif yazıb: “Qeyd edək ki, bu genişmiqyaslı təlimi Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vasif Talıbov və Türkiyə Respublikasının 3-cü Ordu Komandanı, general-polkovnik Şərəf Öngay izləyiblər. Ali Məclisin Səd-

ri keçirilən təlimi yüksək qiymətləndirərək deyib: “...Bu gün Azərbaycan-Türkiyə əlaqələri strateji tərəfdaşlığa əsaslanır və bunun tərkib hissəsi kimi ordu quruculuğu sahəsində ardıcıl tədbirlər görülür. Ölkələrimiz arasındakı qarşılıqlı hərbi əməkdaşlıq birliyimizi daha da möhkəmləndirir. Keçirilən birgə hərbi təlim də göstərdi ki, bizim gücümüz birliyimizdədir... Silah və texnika təminatı hələ güclü ordu yaratmaq demək deyil. O ordu güclüdür ki, onun şəxsi heyətində vətənpərvərlik ruhu və peşəkarlıq vardır. Hərbi təlimdə qarşıya qoyulan vəzifələrin uğurla yerinə yetirilməsi də bir millətin, iki dövlətin ordularının yüksək döyüş qabiliyyətinə və birliyə malik olduğunu təsdiq etdi”.

Ən çox nəyə pul xərclənib?

2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında pərakəndə ticarət şəbəkəsində istehlakçılara 24,6 milyard manatlıq mal satılıb ki, 13,3 milyard manatlıq ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları, 11,3 milyard manatlıq qeyri-ərzaq malları realizə olunub. SİA xəbər verir ki, bu barədə Dövlət Statistika Komitəsi məlumat yayıb. Məlumatla görə, 2019-cu ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə pərakəndə ticarət dövriyyəsi real ifadədə 1,8 faiz, o cümlədən qeyri-ərzaq malları üzrə 6,9 faiz azalıb, ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları üzrə isə 3,3 faiz artıb. Elektron ticarət dövriyyəsi ötən ilin yanvar-avqust ayları ilə müqayisədə 2,2 dəfə çox olub.

2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında alıcıların son istehlak məqsədilə aldıkları mallara görə xərclədiyi vəsaitin 48,9 faizi ərzaq məhsullarının, 5,2 faizi içkilər və tütün məmulatlarının, 14,6 faizi toxuculuq məhsulları, geyim və ayaqqabıların, 5,5 faizi elektrik malları və mebellərin, 5,4 faizi avtomobil benzini və dizel yanacağına, 1,8 faizi əczaçılıq məhsulları və tibbi ləvazimatların, 0,8 faizi kompüterlər, telekommunikasiya avadanlıqları və çap məhsullarının, 17,8 faizi isə digər qeyri-ərzaq mallarının alınmasına sərf olunub. Hesabat dövründə istehlak məhsullarının dəyər ifadəsində 22,8 faizi ti-

carət müəssisələri, 50,8 faizi fərdi sahibkarlar tərəfindən, 26,4 faizi isə bazar və yarmarkalarda satılıb. 2019-cu ilin eyni dövrü ilə müqayisədə pərakəndə ticarət dövriyyəsi real ifadədə müəssisələr üzrə 8,9 faiz, fərdi sahibkarlar üzrə 1,1 faiz artıb, bazar və yarmarkalarda isə 13,7 faiz azalıb.

2020-ci ilin yanvar-avqust aylarında əhalinin bir nəfərinə düşən orta aylıq pərakəndə ticarət dövriyyəsi 308,1 manat və ya 2019-cu ilin müvafiq dövrünün göstəricisindən nominal ifadədə 2,5 manat çox olub. Ticarət şəbəkəsində bir ölkə sakini orta hesabla ayda 166,7 manatlıq ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları, 141,4 manatlıq qeyri-ərzaq malları alıb.

Inam Hacıyev

Banklarla bağlı böyük qanun paketi hazırlanır

“Banklarla bağlı böyük qanun paketi hazırlanır”. SİA xəbər verir ki, bunu dünən Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin iclasında komitə sədri Tahir Mirkişili bildirib. Deputat vurğulayıb ki, bununla bağlı parlamentdə dinləmələr də keçiriləcək.

Metroya daxil olan sənişinlərin hərərəti ölçüləcək?

Bakı metrosunun fəaliyyəti bərpa olunduqdan sonra stansiyalara daxil olan sənişinlərin hərərəti ölçüləcək. SİA-nın məlumatına görə, bunu açıqlamasında “Bakı Metropoliteni” Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin Mətbuat xidmətinin rəhbəri Bəxtiyar Məmmədov bildirib. Onun sözlərinə görə, sənişinlərin hərərəti seçmə üsulu ilə ölçüləcək: “Günün pik saatlarında bütün sənişinlərin hərərətinə ölçmək mümkün olmayacaq. Bakı metrosunun xüsusi təlimat keçmiş stansiya işçiləri bu işə cəlb olunacaqlar. Zahirən virus daşıyıcısı kimi şübhəli bilinən sənişinlərin hərərəti yoxlanacaq. Hərərəti olan sənişinlər metroya buraxılmayacaq. Ümumiyyətlə, sənişinlərimiz sanitariya-gigiyenik normaların tələblərinə nə qədər çox düzgün riayət etsələr, “Bakı Metropoliteni”nin fəaliyyəti bir o qədər təhlükəsiz və rəvan qaydada davam etdiriləcək”.

Ehtiyatda olan polkovnik: "Təxribatçı erməni zabitinin görüntülərini yayan hərbiçilərin ordu sıralarından uzaqlaşdırılması düzgün qərardır"

Bu gün Azərbaycanın sürətlə inkişaf edən ölkələr sırasında olması, Ordumuzun regionun ən güclü ordusuna çevrilməsi danılmaz faktır. Lakin görünən odur ki, bu inkişafa sevinməyənlər və durmadan qarayaxma kampaniyası aparılan son zamanlar daha da fəallaşmış. Bunu AZƏRTAC-a açıqlamasında ehtiyatda olan polkovnik Adil Həsənov deyib.

A.Həsənov bildirib ki, xüsusən avqustun 23-də Goranboy rayonu istiqamətində təxribat törətməyə cəhd göstərən Ermənistan silahlı qüvvələrinin diversiya-kəşfiyyat qrupunun komandirini tutan hərbi qulluqçuların guya ehtiyata buraxılması ilə bağlı yalan iddialarla sosial şəbəkələrdə daha çox uydurma, əsassız paylaşımır edilir və şoular yaradılır. Keçmiş hərbiçisi kimi məxfiliyə əməl etməyin xüsusən orduda nə dərəcədə əhəmiyyətli olduğunu gözəl bilirəm. Əvvəla hər kəs bilməlidir ki, əmrin tələblərini pozmaqla smart telefonlar işlədərək məxfilik qaydalarını pozan həmin hərbi qulluqçular heç də qeyd olunan erməni kəşfiyyatçısını tutanlar deyil. Çox güman ki, biz hamımız tezliklə əsl qəhrəmanları tanıyaçağıq. Telefonla çəkiliş edib özlərini reklam edənlər isə, necə deyirlər, "hamam suyu ilə özünə dost axtarlardı". Onların məqsədi sadəcə özlərini reklam etmək, qohum-əqrəba, dost-tanış arasında dırnaqarası "şöhrət" qazanmaqdan başqa bir şey deyil.

"Sadəcə bir hərbiçisi kimi onu deyə bilərəm ki, bu erməni diğasının görüntüləri əgər ya-

yılımasa idi, birincisi, ermənilər onun harada olması barədə hələ də məlumatsız qalacaqdılar. İkincisi və ən əsası isə onun vasitəsilə daha çox kəşfiyyat xarakterli məlumatlar əldə etmək mümkün olacaqdı. Bəzi "qəhrəmanlar"ın sayəsində ən azı bu iki şans əlimizdən qaçmış oldu. Hesab edirəm ki, əgər onlar hansısa "töhmət" və ya digər intizam cəzası ilə cəzalandırılaraq hərbi xidmətdə qalsaydılar, bu, həm onların gələcəkdə baş verə biləcək belə hallarda yenə "başqasının hesabına xal qazanmaq" kampaniyalarını davam etdirəcəklərinə, həm də digər şəxslərdə də bu kimi hərəkətlərə yol vermə istəyinin yaranmasına səbəb olardı.

Mən Müdafiə Nazirliyi rəhbərliyinin bu qərarını zamanında verilən düzgün qərar kimi qiymətləndirirəm. Nazirliyin məlumatından aydın oldu ki, iş hüquqi qiymət verilməsi üçün Hərbi Prokurorluğa da göndərilib. Əminəm ki, orada da fakta düzgün qiymət veriləcək və günahkar şəxslər layiq olduqları cəzalarını alacaqlar, - deyərək ehtiyatda olan polkovnik qeyd edib.

Ermənilər işğalçı olduqlarını etiraf etdilər

"Bilirik ki, dünyada mövcud olan tarixi abidələrin bəşəriyyətin "ortaq dəyəri"ni hesab olunur". Bunu SİA-ya açıqlamasında Mənəvi Dəyərlərin Təbliği Fondunun icraçı direktoru Mehman İsmayilov deyib.

dünyasına qarşı edilən cinayətdir.

21-ci əsr dünyasında yəqin ki, ermənilərdən başqa heç bir xalq bəşəriyyətin "ortaq dəyəri"ni hesab olunan mədəni, dini abidələrə qarşı bu cür münasibət bəsləmir.

Biz onların bu barbar əməlini maksimum dərəcədə dünya ictimaiyyətinə çatdırmağa çalışmalıyıq. Gənclərimiz həm işğal tündəki, həm də ölkəmizdə mövcud olan tarixi abidələrin tanıması və təbliği etməlidir. Bu məqsədlə Mənəvi Dəyərlərin Təbliği Fondu "Tarixin Şahidləri" adlı müsabiqə elan edib və müsabiqə başa çatmaq üzrədir. Müsabiqəyə videoçarx, yazı və şəkil formasında xeyli materiallar təqdim olunub. Nəticələr elan olunduqdan sonra biz bu materialları sosial media vasitəsi ilə yayacağıq".

bir çoxu, o cümlədən Azərbaycan və Ermənistan da bu müqavilə və konvensiyalara qoşulub.

Lakin biz görürük ki, təcavüzkar dövlət olan Ermənistan beynəlxalq müqavilə və konvensiyaların ziddinə gedərək işğal etdiyi torpaqlarımızdakı dini və mədəni abidələri barbarsına dağıdır, hətta Azərbaycanlılara məxsus qəbiristanlıqları yerlə yeksan edirlər. Əslində bu, sadəcə xalqımıza qarşı deyil, eyni zamanda cənab Prezident İlham Əliyevin də dedi ki, bu, tək bizi deyil, bütün müsəlman

Bəhruz Quliyevin təklifi ekspert tərəfindən dəstəkləndi

Ötən gün SƏS Media Qrupunun rəhbəri, siyasi ekspert Bəhruz Quliyev Respublikamızda yol infrastrukturunun təkmilləşdirilməsi, yeni körpülərin, yeraltı və yerüstü piyada keçidlərinin və yolayrıcılarının tikilməsi, magistral yolların salınması fonunda piyadaların səhlənkər hərəkətidən gileylənib və Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə səsənərək piyadalarla bağlı müvafiq qanuna dəyişiklik edilməsinin vacibliyini önə çəkmişdir.

Qurum rəhbəri SİA-ya açıqlamasında bildirmişdir ki, yolda piyada zolağı olsa belə, bundan istifadə etməyən hansısa piyada həmin zolağa 200-300 metr qalmış daha yaxın yerdən yolu qeyri-qanuni keçir: "İcazə olunmayan yerdən keçərək öz həyatını təhlükəyə atır və sürücülərin də qəza şəraitini törətməsinə şərait yaradır. Piyadaların yolun qadağan edilmiş, hərəkətli hissələrindən keçməsi, işıqlarıla əhəmiyyət, yerüstü və yeraltı keçidlərə önəm verməməsi piyadaların vurulması ilə nəticələnən qəzaların sayını artırır. Nəticədə məsuliyyətə cəlb edilən isə sürücülər olur. Vurulan piyadanın sağlamlığının bərpa xərcləri, əmək qabiliyyəti bərpa edilənə qədər maddi təminatı sürücü tərəfindən ödənilir. Bu mənada hesab edirəm ki, əgər əvvəllər Milli Məclis tərəfindən İnzibati Xətalər Məcəlləsində "Piyadalar və yol hərəkətinin başqa iştirakçıları tərəfindən yol hərəkəti qaydalarının pozulması" maddəsində piyadalarla bağlı müvafiq qanuna üstünlüyü piyadalarla veridisi və haqsız yerə sürücülər cərimələnirdisə və yaxud həbs olunurdusa, hazırda yeni qanunun qəbul olunmasına zərurət var. Həmin qanunla qəza anı yaranan piyadalar inzibati qaydada yüksək məbləğdə cərimələnəcəkdir. Eyni zamanda müvafiq ayrılmış yerdə piyadaya görə qəza törətmiş sürücüyə qarşı bürokratik əngəllər, süründürməçilik, məhkəmə proseslərinə, polis idarələrinə mətəmədi gedib-gəlmələri kimi məsələlər aradan qaldırılmalıdır.

Gəlin biz bir anlıq dünyada tətbiq olunan piyada-sürücü mədəniyyətinə nəzər salaq. Əgər orada yolu səhv keçən piyada qəza anı yaradırsa, dərhal hadisə yeri ekspertlər tərəfindən araşdırılır və günahkarın kim olduğu müəyyənləşir. Bu mənada hesab edirəm ki, yol bir mədəniyyətdir və piyadalar sürücülərə qarşı bu mədəniyyət olmalıdır. Piyadalar kefləri hardan istədi yolu keçə bilməzlər. Piyadalar yolu yalnız onlar üçün ayrılmış müvafiq yerlərdən keçməlidirlər. Axı nəyə görə piyadanın səhlənkərliyi ucubatından sürücülər ittiham olunur və ya həbs edilirlər? Hesab edirəm ki, Milli Məclis piyadalarla bağlı müvafiq qanuna ciddi şəkildə dəyişiklik etməlidir və piyada keçidlərindən istifadə edilmədiyini halarda məsuliyyət piyadaların üstündə olmalı sürücülər isə tək inzibati qaydada cərimələnəcəklərdir. Bir sözlə, bu cür qəzalarda üstünlük sürücülərə verilməlidir".

Məsələ ilə bağlı SİA-ya açıqlamasında Avtosfer.az saytının baş redaktoru, ekspert Elməddin Muradlı SƏS Media Qrupunun rəhbərinin təkliflərini düzgün dəyərləndirərək qanuna dəyişikliklərin önəmli qeyd edib: "Ümumiyyətlə yol-nəqliyyat hadisələrində piyadanın və yaxud da sürücünün günahkar olması məsələsi sırf istintaqa aid olan bir məsələdir. Amma çox təəssüf ki, bu istiqamətdə ürəkəçən nəticələrdən danışmaq çətindir. Çünki piyadavurma hadisələrində adətən əllərdə sürücünün "yaxası" qalır. Yeni istintaq orqanları nədənsə sürücüləri məhşər ayağına çəkir. Hesab edirəm ki, artıq bu istiqamətdə bir dönüş yaratmaq zamanıdır. Tək ötən il yüzlərlə sürücünün imzası ilə cənab Prezidentə, hüquq-mühafizə orqanları rəhbərlərinə müraciət olundu ki, bu məsələ ilə bağlı ciddi tapşırıq verilməlidir. Nə üçün müstəntiq, tədqiqatçı piyadavurma hadisəsində piyadanı deyil, sürücünü həbs etmək, ağır xərcə salmaq üçün məqamlar axtarır? Axı niyə soruşan yoxdur ki, piyada orada nə gə-

zirdi, əgər piyada keçidi yoxdursa niyə yoxdur, bəlkə elə piyada sərxoşdur, dəlidir və s. Digər tərəfdən intihar xarakterli yol-nəqliyyat hadisələri olur. Bunun da fərqi varmı? Sonda sürücülər günahlandırılır. Əgər də dərin araşdırma aparılarsa müəyyən olunur ki, həbsdə indiyədək nə qədər cəza çəkən sürücülər var. Bəlkə də onların törətdiyi yol-nəqliyyat hadisələrini təhlil etsək məlum olar ki, onların vurduğu piyada sadəcə özünü öldürmək istəmişdir.

Axı niyə bunları araşdırmaq yoxdur? Bəlkə elə ailə üzvləri də bildirdi həmin piyada məktub yazıb və intihar etmək qərarına gəlib. Sadəcə ailə üzvləri sürücünü soymaq, ondan pul almaq üçün o məktubu da gizlədirlər və həmin adamı da "qəhrəman" kimi qələmə verirlər. Beləcə sürücünün taleyini qaraltmağa başlayırlar. İllərlə onun pulu alırlar ki, uşağını böyütmək istəyirəm, məktəbə qoymaq istəyirəm, evdə suyun krani xarab olub gəl onu dəyişdir və s. Amma bəzi vicdanlı insanlar da var ki, təsadüfi qəzalarda bəri başdan ərizə yazaraq sürücüdən şikayətçi olmadığını bildirirlər. Digər insanlar da var ki, sanki nədən qızıl balıq tutaraq üç arzusunu yerinə yetirmək istəyir. Onlardan bəziləri sürücüdən gah ev istəyir, gah maşın almasını istəyir, gah da ailə üzvlərinin müalicəsini tələb edir. Bütün bunların da baş verməsinə də səbəb odur ki, istintaq orqanları hadisədə məhş sürücünü günahkar çıxarmağa çalışır. Əgər piyada bilse ki, onu səhvi ucubatından baş verən qəzada onun məsuliyyəti var, onu həbs, ağır cəza gözləyir o zaman piyada heç belə hərəkət etməz və hadisədən sonra özü qaçıb gizlənər ki polise düşməsin. Bu gün Azərbaycan Prezidentinin yeraltı və yerüstü piyada keçidlərinin açılışında iştirakı belə cəmiyyətə bir çağırışdır ki, keçidlərdən istifadə edin. Bu da təbliğatın bir növüdür".

Ceyhun Rasimoğlu

Azərbaycan dünyada multikulturalizm mərkəzi kimi tanınır

Azərbaycan öz multikultural və tolerant yaşam tərzini dünyaya nümunədir. Ölkəmizdəki tolerantlıq mühitinin hazırkı səviyyəyə gəlib çatması Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin bu istiqamətdə apardığı siyasət dinindən, dilindən və milli mənsubiyyətindən asılı olmayaraq, hər bir insana bərabər münasibətin nəticəsidir. Azərbaycan dünyada çox az ölkələrdəndir ki, burada bütün dinlərə mənsub insanlar rahat yaşayırlar, onlara eyni münasibət var.

Azərbaycan dövləti ölkədə multikultural mühitin qorunmasını daim diqqət mərkəzində saxlayır. Azərbaycan dövlətinin həyata keçirdiyi tolerantlıq siyasəti ölkəmizdə yaşayan etnik və dini icmalar arasında dostluğun və qardaşlığın daha da möhkəmlənməsinə zəmin yaradır. Mövcud milli-mədəni müxtəliflik və dini-etnik dözümlülük mühiti Azərbaycanı çoxmillətli, çox-konfessiyalı diyar kimi dünya miqyasında mədəniyyətlərarası dialoqun bənzərsiz məkanı edib. Azərbaycanın multikultural və tolerant bir ölkə olması, burada multikulturalizmin xalqın həyat tərzini səviyyəsinə yüksəltməsi, həmçinin, dövlət tərəfindən cəmiyyətdəki etnik-mədəni müxtəlifliklərin qorunması istiqamətində ölkəmizdə böyük layihələrin həyata keçirilməsi Azərbaycanın dünyada multikulturalizm mərkəzlərindən birinə çevrilməsinə səbəb olub. Bu gün ölkəmizdə mövcud olan multikulturalizm və tolerantlıq ənənələri dünya ölkələrində təbliğ olunur və buna maraq artmaqdadır.

Bu gün Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzinin "Azərbaycan multikulturalizmi" fənninin xarici və ölkə universitetlərində tədrisi layihəsi uğurla davam edir. Hazırda sözügedən layihə çərçivəsində respublikamızın 39, dünyanın 22 aparıcı universitetində "Azərbaycan multikulturalizmi" fənni tədris edilir. Yaponiyanın sayılıb-seçilən və ən nüfuzlu 5 universitetindən biri olan Hokkaydo Universitetində Azərbaycanın multikulturalizm modeli ilə bağlı mütəmən dərslərə hələ 2017-ci ildən start verilib. Növbəti aydan Hokkaydo Universitetində yeni dərslər başlayacaq. Dərslər Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzi və Hokkaydo Universiteti Slavyan Avrasiya Araşdırmalar Mərkəzinin razılığı əsasında həyata keçirilir. Fənni Hokkaydo Universitetində konfliktologiya elmləri üzrə PHD təhsili almış yaponşünas alim, Yaponiya hökumətinin dövlət təqaüdcüsü Əlibəy Məmmədov tədris edir. Dərslər yapon dilində keçirilir.

Azərbaycan multikulturalizm dərsləri üçün qeydiyyatdan keçən yaponiyalı tələbələr arasında gələcəkdə Azərbaycanda təhsil almaq, bu ölkədə iş qurmaq və eyni zamanda, Yaponiya universitetlərində Azərbaycanla bağlı dərslər demək istəyənlər və bu məqsədlə Azərbaycanın mədəniyyəti, tarixi, ədəbiyyatı və multikultural durumu ilə bağlı biliklərə yiyələnmək istəyənlər çoxluq təşkil edir. Seçilən tələbələr Azərbaycanda qış və yay məktəblərində iştirak üçün şans qazanmış olacaqlar. Bu da öz növbəsində tələbələrə stimül verən amillərdən biridir. Xatırladaq ki, BBMM-in Hima-yəçilər Şurasının sədri, akademik Kamal Abdullayev in ideya və təşəbbüsü ilə "Multikulturalizmə giriş" və "Azərbaycan multikulturalizmi" fənləri üzrə tədris proqramları Təhsil Nazirliyində təsdiq olunduqdan sonra sözügedən layihəyə start verilib. Sevindirici haldır ki, artıq fənnin tədrisində müəyyən müsbət təcrübə əldə olunub, BBMM tərəfindən hazırlanaraq nəşr edilən "Azərbaycan multikulturalizmi" dərslərinin ingilis dilinə tərcümə edilməsi fənnin xarici ölkələrdə tədrisinin keyfiyyətinin daha da yüksəlməsinə imkan yaradır. Prezident İlham Əliyevin "Azərbaycanı dünyada multikulturalizm mərkəzi kimi tanımaq" təşəbbüsünün öz real həllini tapması məqsədlə Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzinin apardığı ardıcıl və məqsədyönlü işin nəticəsində xaricdə "Azərbaycan multikulturalizmi" fənlərinin tədrisi daha geniş coğrafiyanı əhatə edir.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

"Ermənilərin mədəniyyət abidələrini, məscidləri, qəbiristanlıqları dağıtması vandalizmdir"

"Ermənilərin Dağlıq Qarabağ və işğal olunmuş ərazilərdə mədəniyyət abidələrini, məscidləri, qəbiristanlıqları dağıtması vandalizmdir. Hüquqi baxımdan ağır cinayət hesab olunur. Mənəvi tərəfdən ermənilərin özlərindən başqa digər xalqların mədəniyyətinə olan nifrətinin göstəricisidir. Ən əsas məqsəd isə bu coğrafiyada heç vaxt mövcud olmamış saxta erməni dövlətinin olduğunu sübut etmək üçün "tarixi faktlar" yaratmaqdır. Bu siyasət ermənilər tərəfindən Sovet dövründən bəri sistemli şəkildə aparılır. Tək Azərbaycana qarşı yox, eyni zamanda digər qonşu ölkələrin ərazi və mədəniyyətlərinə qarşı da saxtalaşdırma metodlarından istifadə olunur". Bunu SİA-ya millət vəkili Nəzəkət Məhəməliyev deyib.

Deputatın sözlərinə görə, bu günlərdə sosial şəbəkələr vasitəsilə erməni dağçılarının Qara dənizin dibindəki qayıqlara həkk etdikləri yazıları hamı gördü: "1982-ci ilin məşhur "Oqonyok" jurnalı bu mövzu ilə bağlı geniş yazı vermişdir. Qonşu Gürcüstanın ərazisində 400-ə yaxın gürcü kilsələrinin erməni kilsəsi olduğuna iddia edirlər. İrəvan xanlıqı, Dağlıq Qarabağ ərazisində arxeoloji qazıntılar apararaq qayıqların üzərində süni "erməni xaçkarları" yaradırlar. Guya ki, bu ərazilərdə "böyük ermənistan" dövləti olub. Erməni həyasızlığı sərhəd tanımır. Tarixən regionda baş verən ictimai-siyasi proseslərdən, böyük dövlətlərin qarşdurmasından, sivilizasiyalar arası mübarizələrdən hər zaman öz çirkin məqsədləri üçün istifadə ediblər. Belə çəkişmələrdə böyük xalqların əlində marionet rolunda oynayıblar. İndiki geosiyasi vəziyyət də ermənilərin tarixi saxtalaşdırması üçün münbit şərait yaradır. İkili standartlar, beynəlxalq hüquq normalarının pozulması, böyük güclərin himayədarlığı, onları bir növ erköyün edib. Ancaq belə davam edə bilməz. Etdiyin hər bir əməlin cavabını verməlisən. Saxta "faktlarla" tarix yarada bilməzsən. Narahat edici məqamlardan digəri isə məscidlərimizi, qəbiristanlıqlarımızı dağıdan ermənilərlə, qardaş münasibəti sərgiləyən üzəndən iraq islam təəssübkeşləridir. Utanmadan islam həmrəyliyindən danışan əmməmə həvəskarları hər addımda islam düşmənlərinə dəstək verirlər. Bu barədə xalq olaraq ciddi düşünməliyik".

Ceyhun Rasimoğlu

Lukaşenko Vladimir Putinlə görüşəcək

Belarus Prezidenti Aleksandr Lukaşenko sentyabrın 14-də Rusiyaya səfər edəcək. SİA-nın məlumatına görə, bunu Rusiya prezidentinin mətbuat katibi Dmitri Peskov bildirib.

O deyib ki, işgüzar səfər çərçivəsində A.Lukaşenko Soçidə rusiyalı həmkarı Vladimir Putinlə danışıqlar aparacaq. Danışıqların nəticəsində hər hansı sənədlərin imzalanması gözlənilir.

Qeyd edək ki, A.Lukaşenko avqustun 9-da keçirilmiş Prezident seçkilərində qalib gəlib.

Koronavirus vaksininin sınaqları dayandırıldı

"AstraZeneca" əczaçılıq şirkəti və Oksford Universitetinin hazırladığı koronavirus vaksininin ABŞ-da keçirilən sınaqlarının üçüncü mərhələsi müvəqqəti dayandırılıb. SİA-nın məlumatına görə, buna sınaqlarda iştirak edən könüllülərdən birində əks təsirin müşahidə edilməsi səbəb olub. Həmin şəxs müşahidə altına alınmış, sağlamlıq vəziyyətinin ciddi olmadığı deyilir. Sınaqların bir neçə gün ərzində yenidən başlayacağı ehtimal olunur.

Azərbaycanda 163 nəfər koronavirusa yoluxdu, 171 nəfər sağaldı

Azərbaycan Respublikasının ərazisində COVID-19 ilə bağlı son vəziyyət

Ümumi		Bu gün 11.09.2020	
Ümumi yoluxanların sayı	38037	Yeni yoluxanların sayı	163
Ümumi sağalanların sayı	35440	Yeni sağalanların sayı	171
Aktiv xəstə sayı	2040	Bugünkü test sayı	7108
Ümumi test sayı	995376	Bugünkü ölüm sayı	1
Ümumi ölümlərin sayı	557		

Azərbaycanda koronavirus (COVID-19) infeksiyasına 163 yeni yoluxma faktı qeydə alınıb, 171 nəfər müalicə olunaraq sağalıb və evə buraxılıb. Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahdan SİA-ya verilən məlumata görə, analiz nümunələri müsbət çıxan 1 nəfər vəfat edib.

Ekspertlər Cənubi Qafqazdakı geosiyasi mənzərəni analiz edərkən mövcud riskləri də vurğulayırlar. Bu zaman əksəriyyət Ermənistan hakimiyyətinin təxribatçı və təhrikədi davranışlarını xüsusi qeyd edir. Belə bir fikir mövcuddur ki, əslində, havadarlarının davam edən dəstəyi Ermənistanı qanunları tapdalağa şirnikləndirir. Onlar təcavüzkarı silah-sursatla təmin edir, ideoloji, siyasi və diplomatik yardımlar göstərirlər. Hətta böyük həcmdə maliyyə yardımları da ayrılır. Bütün bunların fonunda Cənubi Qafqazda geosiyasi dinamika ən kiçik risklərə belə həssas hala gəlməkdədir. Proseslərin bu məntiqlə davam edəcəyi təqdirdə regionda bütövlükdə vəziyyət necə ola bilər? Risklərin artması və sabitliyin pozulması hansı mənfə fəsadlar verə bilər?

Forpost ölkənin təcavüzkarlığı: havadarlığın geosiyasi fəsadları

Şübhə yoxdur ki, bütün dünyada geosiyasi dinamikanın dəyişməsinə koronavirus pandemiyasının təsiri az olmayıb. Bir sıra dövlətlər bu məqamdan süni surətdə öz maraqları üçün istifadə etməyə çalışırlar. Onların sırasında yaranmış qeyri-müəyyənlikdən yararlanmağa çalışanlar da mövcuddur. Ermənistan Cənubi Qafqazın geosiyasi dinamikası kontekstində məhz bu cür davranan ölkədir. Hər bir dövlət böhran vəziyyətinə öz xarakteri, missiyası və konkret məqsədinə uyğun reaksiya verir. Ermənistan da növbəti dəfə nümayiş etdirdi ki, o, destruktiv, dağıdıcı, iftiraçı, siyasi təfəkkürü kölə olan, forpost və barbar xislətli dövlətdir. Daha doğrusu, onu hələlik müstəqil dövlətçiliyi baş tutmuş dövlət adlandırmaq mümkün deyildir. Bunu konkret misallar sübut edir.

Pandemiya dövründə Ermənistan iki hadisə ilə yadda qaldı. Birincisi, rəsmi İrəvan koronavirusla mübarizədə heyrətədi acizlik göstərdi, ikincisi, qəfil Azərbaycanın Tovuz bölgəsinə hücum etdi. Ekspertlərin fikrinə görə isə, hər iki hadisə bütövlükdə Ermənistanda sosial-iqtisadi və psixoloji vəziyyətin daha da ağırlaşması fonunda meydana gəlib. Nəticədə, Nikol Paşinyan hökuməti düşdüüyü dalandan çıxmaq üçün məntiqsiz və təhlükəli addımlar atmağa başladı. Bununla da o, növbəti dəfə ümumən Cənubi Qafqaz üçün dağıdıcı faktor olduğunu ortaya qoydu.

Öncə İrəvanın pandemiya ilə uğursuz mübarizəsinə diqqət yetirək. Ermənistan rəhbərliyi, faktiki olaraq, virusla mübarizədə müstəqil, təsirli və sistemli addım atmadı. Dünya Ermənistanın ancaq ondan-bundan yardım dilənməsini eşitdi. Özünə hörmət edən hər bir dövlət pandemiya ilə mübarizədə strategiya və taktikasını açıqlayanda, Ermənistan rəhbərlərindən səs çıxmıdı. Əksinə, baş nazirdən tutmuş deputatlara qədər bu virusa yoluxmadan danışdılar. Virusla yoluxanla-

rın sayı, yoluxmanın sürəti və ölüm səviyyəsinə görə isə Ermənistan Cənubi Qafqazda birinci yerdədir. Gürcüstan sət tədbirlərdən bəhs edir, Azərbaycan sistemli, davamlı və səmərəli addımlar haqqında danışır, Ermənistan isə ancaq ölüm statistikasını yaymaqla məşğuldur. Qısa müqayisə aparaq.

Gürcüstanda virusa yoluxanlar Cənubi Qafqazda ən az saydadırlar - hazırda 1700 civarındadır. Tbilisi daim sət tədbirlər görür. Beynəlxalq maliyyə təşkilatlarından borc alaraq vətəndaşlarına yardım edir. Azərbaycan daha mükəmməl və səmərəli davranır. Azərbaycanın xarici əlaqələri Cənubi Qafqazda ən yüksək səviyyədədir. Bundan başqa, İranla onun sərhədi uzundur. Buna görə də virusa yoluxma ehtimalı daha çoxdur. Ancaq Azərbaycan koronavirusla məsuliyyətli və ciddi müstəqil dövlət kimi mübarizə aparır. Atılan sistemli və mərhələli addımlar, görülən sət tədbirlər burada pandemiyanı cilovlamağa imkan verdi. Hazırda Azərbaycanda bu istiqamətdə vəziyyət sabitdir və getdikcə daha yaxşı durum yaranır. Ermənistan gəldikdə isə, burada heç bir dəyişiklik gözə dəymir. Sanki burada, ümumiyyətlə, dövlət strukturları yoxdur. Onların pandemiya qarşı hər hansı siyasət yeritdiyindən bəhs edən də gözə dəymir. Nəticədə, insanların psixoloji vəziyyəti qeyri-müəyyən olaraq qalır. Təsadüfi deyildir ki, erməni vətəndaşları pandemiya dövründə tələb edirlər ki, Rusiyaya getmələrinə icazə versinlər. Cənubi Qafqazda heç bir dövlətin vətəndaşları bu sayaq müraciət etməyiblər. Azərbaycanlılar Azərbaycana, gürcülər isə Gürcüstana qayıdırlar. Onlar öz ölkələrinə gəlməyə can atırlar. Rəsmi Bakı davamlı olaraq müxtəlif ölkələrdən azərbaycanlıları təyyarə ilə ölkəyə getirir.

Ermənistanda isə insanlar vətən adlandırdıqları yerdən qaçmaq üçün rəsmi orqanlara müraciət edirlər. Onlar Rusiyadan Ermənistan gəlməyə yox, əksinə, Ermənistandan Rusiyaya getməyə icazə tələb edirlər. Çünki Ermənistan dövlət olaraq öz vətəndaşlarının qayğısına qalmır, on-

Cənubi Qafqazda geosiyasi gərginlik: risk faktoru kimi Ermənistan təhlükəsi

ların sosial problemlərini həll edə bilmir. Ümumiyyətlə, rəsmi İrəvanın heç bir daxili sosial-iqtisadi və mədəni problemləri həll etmək üçün sistemli, real və pragmatik proqramı yoxdur. Bu kvaziölkənin siyasi rəhbərliyi zaman-zaman çıxıb radikal, təcavüzkar və başqalarına şər-böhranla dolu bəyanatlar verməkdən başqa bir iş görə bilmir. Bu səbəbdən də sadə ermənilər Ermənistanı cəhənnəm adlandırır və oranı tərk etmək üçün hər cür üsula əl atırlar.

Sabitliyə təhdid: Azərbaycan-Türkiyə əməkdaşlığı olmasa...

Bu vəziyyətin fonunda Ermənistanın Tovuz hücum cəhdinin səbəbi aydın olur. Birincisi, rəsmi İrəvan öz vətəndaşlarının diqqətini ölkədaxili problemlərdən yayındıraraq, xəyali xarici təhlükəyə yönəltməyə çalışdı. İkincisi, özü regional əməkdaşlıq üçün heç bir töhfə verə bilmədiyi şəraitdə Azərbaycanın bu istiqamətdəki uğurlarına kölgə salmağa və imkan olarsa, ona mane olmağa cəhd göstərdi. Yeni, faktiki olaraq, regionda geosiyasi tarazlığı pozmağa çalışdı. Təbii ki, zəif bir forpostun cəhdi uğursuz olacaqdı. Azərbaycan və Türkiyənin qətiyyətli mövqeyi və güclü əks-zərbələr Ermənistan rəhbərliyini də, onun havadarlarını da yerində oturtdu.

Ancaq tamamilə aydındır ki, Ermənistan Cənubi Qafqazda

geosiyasi balansla ən böyük təhlükə olaraq qalır. Bu riskin aradan qaldırılması ilə bağlı böyük dövlətlərin heç bir addım atmaması isə yeni təhdidlər yaradır. Konkret olaraq, regionun böyük dövlətləri olan Rusiya və İran sanki Ermənistanı müxtəlif bəhanələrlə müdafiə edirlər. Onlar sözdə Azərbaycanla dost olduqlarından bəhs edirlər. Lakin əməldə fərqli mənzərə yaranır. Rusiyanın Ermənistan silah göndərməsi ilə bağlı Prezident İlham Əliyev faktlar əsasında fikir bildirib. Yunanistanın yeni təyin olunmuş səfirini qəbul edəndə də ölkə başçısı açıq dedi ki, iyul ayının 16-dan bu yana Rusiya davamlı olaraq Ermənistan Xəzərən ölkələrin hava məkanından istifadə edərək hərbi sursat göndərir. Bundan bir neçə gün sonra isə rəsmi Tehran bəyan etdi ki, "Ermənistan Rusiya silah göndərmir". Bu informasiya onu göstərir ki, İranda bəzi dairələr də təcavüzkarı müəyyən məqamlardan müdafiə etməyə çalışırlar.

Bu şərtlər daxilində Qərbdən də Ermənistan irad tutan yoxdur. Məsələn, Rusiya Suriyaya və ya Livana silah göndərəndə Vaşinqton, Paris, London, Berlin hay-küy salır. İndi isə Azərbaycan faktlarla sübut edir ki, Rusiya son 1-2 ayda Ermənistan milyonlarla dəyəri olan silah-sursat göndərib və onlardan Azərbaycanın mülki əhalisini öldürmək üçün istifadə edirlər, buna reaksiya verən yoxdur, qınayan tapılmır (təbii ki, Türkiyə istisnadır). Hətta

ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrleri kimi Amerika və Fransa fikir bildirmirlər. Bütün bunların fonunda, əlbəttə, Ermənistan rəhbərliyi həm şıltaqlıq edəcək, həm Azərbaycanın ünvanına iftiralıq uyduracaq, həm də Dağlıq Qarabağa qanunsuz səfərlər edib "təhlükəsizlik" tədbirləri təşkil edəcək. Eyni zamanda, bəyan edəcək ki, Azərbaycanla danışıqlar aparmaq istəyirlər.

Belə çıxır ki, faktiki olaraq, böyük dövlətlərin tutduqları haqsız, riskli, ermənilərə havadarlıq ruhlu mövqeyi nəticəsində Cənubi Qafqazda geosiyasi sabitlik ciddi risklərə üz-üzə qalıb. Ermənistanı risk və təhdid faktoru kimi regionda saxlayanlar anlamalıdır ki, bu, həm də onların özləri üçün təhlükədir, geosiyasi mövqələrinin zəifləməsinə aparıb çıxara bilər.

Azərbaycan bu şəraitdə birmənalı, qətiyyətli və sülhpərvər mövqə tutub. Rəsmi Bakı ordunu təbii ki, gücləndirməlidir. Türkiyə ilə hərbi əlaqələr də inkişaf etdirilir. Keçirilən hərbi təlimlər göstərir ki, iki qardaş dövlət istənilən hərbi müdaxiləyə qarşı birgə mübarizə apara bilər və qalib gələr. Lakin bütövlükdə regionda hərbi vəziyyət gərgin olaraq qalırsa, bu, hər an təxribatın ola biləcəyinə əsas verir. Həm də Cənubi Qafqazdakı mürəkkəb geosiyasi mənzərə aradan qalxmalıdır. Deməli, hazırda regionun Azərbaycan-Türkiyə əməkdaşlığına daha çox ehtiyacı yaranıb!

Newtimes.az

Vüqar Rəhimzadə: “İqtisadi Şura qarşıya qoyulan məqsədə yüksək səviyyədə nail olacaq”

“Azərbaycanın dünyanın qabaqcıl ölkələrinin təcrübəsindən bəhrələnmək iqtisadi strategiyasını düzgün müəyyənləşdirməsi davamlı uğurların əldə olunmasında stimulyerici amildir. Son 17 ildə əldə olunan uğurların miqyasına diqqət yetirmək kifayətdir. Ulu öndər Heydər Əliyevin ölkə iqtisadiyyatının inkişafında neft amilinə yüksək dəyər verməsi bugünkü reallıklarımıza, ən əsası Azərbaycanın qarşıdakı onilliklərdə dayanıqlı inkişafına hesablanmış addım kimi dəyərləndirilir.”

İldə atılan addımların məntiqi nəticəsidir ki, Azərbaycan beynəlxalq aləmdə sosial dövlət kimi mövqeyini möhkəmləndirməklə yanaşı, beynəlxalq maliyyə qurumlarının hesabatlarında ən islahatçı ölkələr sırasında qərarlaşıb”.

Baş redaktor onu da bildirib ki, “Azərbaycan 2020: gələcəyə baxış” inkişaf Konsepsiyasında əksini tapan əsas hədəflər 3 dəfədən çox artan ümumi daxili məhsulun daha iki dəfə artırılması, Azərbaycanın inkişaf etmiş ölkələr sırasında addımlaması, yüksək gəlirli dövlətə çevrilməsidir ki, artıq bunlar reallıqdır. 2003-cü ildən iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi istiqamətində atılan davamlı addımlar, regionların malik olduğu potensial imkanlardan səmərəli istifadə etmək məqsədilə təsdiqlənən Dövlət proqramlarının uğurlu icrası nəticəsində ölkəmizdə 2 milyondan artıq yeni iş yeri yaradılıb, işsizlik 5 faiz, yoxsulluq 4,8 faiz səviyyəsindədir.

“Atılan hər bir addım dövlət siyasətinin mərkəzində vətəndaş amilinin dayandığını təsdiqləyir” söyləyən V.Rəhimzadə qeyd edib ki, təkə pandemiya dövründə insanların sağlamlığının qorunması ilə yanaşı, sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi, iqtisadi dayanıqlığın təmin olunması istiqamətində

atılan addımların xronologiyasına diqqət yetirmək kifayətdir. Dövlət idarəçilik sistemində təkmilləşmələr, sosial-iqtisadi islahatların əhatə dairəsinin daha da genişləndirilməsi pandemiya dövrünün reallıqları sırasında xüsusi yer tutur. Məhz bu kimi tədbirlər, gələcəyə hesablanmış addımlar ölkəmizin hər bir çətinlikdən uğurla, az itki ilə çıxmasını şərtləndirir.

V.Rəhimzadə dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin məlum Fərmanında əksini tapan bu məqama da xüsusi diqqət yönəldib ki, son illərdə dünya iqtisadiyyatında potensial iqtisadi artım templərinin aşağı düşməsi, global maliyyə sabitliyinin kövrəkliyinin artması, xüsusilə ilin əvvəllərindən başlanan koronavirus pandemiyası və onunla əlaqədar əksər ölkələrdə sosial-iqtisadi fəallığın məhdudlaşması Azərbaycan iqtisadiyyatı qarşısında da yeni strateji siyasət çağırışları yaratmışdır. Əldə edilmiş sosial-iqtisadi göstəricilərin global mühtədaya uyğun saxlanması və daha da yüksəldilməsi üçün milli iqtisadiyyatımızın beynəlxalq rəqabət qabiliyyəti gücləndirilməli, ölkədə makroiqtisadi və maliyyə sabitliyi qorunmalıdır. Milli iqtisadi inkişaf qarşısında duran strateji çağırışlara adekvat cavab vermək, yeni iqtisadi artım və inkişaf modelinə uğurlu keçidi təmin etmək, bunun üçün iqtisadi siyasət və iqtisadi islahatlar çərçivəsini formalaşdırmaq məqsədilə ölkədə iqtisadi siyasətin yeni strateji idarəetmə çərçivəsinin yaradılması tələb olunur.

Baş redaktor vurğulayıb ki, iqtisadi siyasətin yeni idarəetmə çərçivəsi postpandemiya dövründə ölkənin sosial-iqtisadi inkişafının sürətləndirilməsini və milli iqtisadiyyatın müasirləşdirilməsini hədəfləyən

yen strategiyanın formalaşdırılmasını, xüsusilə onun vacib hissəsi olan iqtisadi islahatlar proqramının hazırlanmasını və uğurla həyata keçirilməsini təmin etməyə hədəflənib: “Dövrün, zamanın tələblərinə uyğun təkmilləşmə, atılan addımlar qarşıya qoyulan hədəflərə yüksək səviyyədə nail olmaqla yeni məqsədlərin gündəmə gətirilməsi ilə uzlaşır. Müqayisəli təhlil aparsaq, möhtərəm Prezidentimizin məlum Fərmanı ilə 4 il əvvəl yaradılmış Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Sabitliyi Şurası ləğv edilib, əvəzində yeni struktur - Azərbaycan Respublikasının İqtisadi Şurası yaradılıb. Maliyyə Sabitliyi Şurasının əsas missiyası makroiqtisadi və maliyyə sabitliyinin qorunub saxlanmasına nail olmaq idi. Artıq 2015-ci ildən makroiqtisadi göstəricilərin yaxşılaşmağa doğru gətirilməsi və milli valyutanın kursunun sabitləşməsi bu addımın effektivliyini göstərdi. Hazırda ölkənin maliyyə bazarı sabitləşib - Maliyyə Sabitliyi Şurasının qarşısına qoyulmuş məqsədlərə nail olunub.

Hazırkı əlverişsiz global mühitdə əsas məqsəd isə son illər ərzində əldə edilmiş sosial-iqtisadi rifah səviyyəsinin aşağı düşməsinə imkan verməmək və postpandemiya dövründə iqtisadiyyatın artım tempinin yüksəldilməsi üçün yeni mexanizmlər yaratmaqdır. Cənab Prezidentin Fərmanı ilə Azərbaycan Respublikasının İqtisadi Şurasının yaradılması da məhz bununla bağlıdır”.

Baş redaktor qeyd etdikləri əsasında bu ümumiləşdirməni aparıb ki, dövlətimizin uğurlu iqtisadi siyasəti nəticəsində İqtisadi Şura da qarşıya qoyulan məqsədə yüksək səviyyədə nail olacaq, postpandemiya dövrünün hədəfləri real həyatda öz əksini tapacaq.

“Reallaşdırılan yol-nəqliyyat layihələri insanlarımızın rahatlığına xidmət edir”

“Son illər ərzində ölkəmizdə çoxsaylı yol-nəqliyyat layihələri həyata keçirilib. Kilometrlərlə yeni yollar salınıb, körpülər, yeraltı və yerüstü keçidlər inşa edilib, dəmir yolları salınıb. Əlbəttə ki, reallaşdırılan bu yol-nəqliyyat layihələri insanlarımızın rahatlığına xidmət edir”. Bunu SİA-ya açıqlamasında Yeni Azərbaycan Partiyası Nizami

rayon təşkilatının sədri, Milli Məclisin deputatı Sədaqət Vəliyeva deyib. Sədaqət Vəliyeva bildirib ki, Bakı şəhərində 113 piyada keçidi tikilib, onlardan 41-i yerüstü, 72-si isə yeraltı piyada keçididir: “Ölkəmizin respublika əhəmiyyətli magistral yollarında 64 ədəd yeraltı və yerüstü piyada keçidi tikilərək istifadəyə verilib. Rayon və şəhərlərin daxilində də 3 ədəd piyada keçidi

inşa edilib. Ümumilikdə, bu gündə ölkədə 180 ədəd piyada keçidi inşa edilərək istifadəyə verilib. Bütün bu işlər bir daha onu göstərir ki, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizdə həyata keçirilən dövlət siyasətinin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşı dayanır. Təsədüfi deyil ki, Davos Ümumdünya İqtisadi Forumu Azərbaycanda yol təsərrüfatının keyfiyyətini ən yüksək qiymətlərlə fərqləndirir və yolların keyfiyyətinə görə ölkəmiz dünyada 30-cu yerlərdədir”.

“Prezident İlham Əliyevin tapşırıqlarına əsasən Azərbaycanda yol-nəqliyyat infrastrukturunun müasirləşdirilməsi istiqamətində çox mühüm və ardıcıl layihələr həyata keçirilib. Bu, ölkəmizin iqtisadi potensialını nümayiş etdirməklə yanaşı, Azərbaycanda dövlət səviyyəsində sosial sahəyə olan diqqəti də aydın göstərir” - deyən Sədaqət Vəliyeva əlavə edib ki, görülən işlər nəticəsində Azərbaycanda yaradılan ən müasir yol-nəqliyyat

infrastrukturunu, ilk növbədə, vətəndaşların rahatlığına xidmət edir. Bu layihələrin reallaşması vətəndaşlarımızın rahat və təhlükəsiz şəkildə mənzil başına çatmasına hertərəfli imkan yaradır”.

Sədaqət Vəliyeva diqqətə çatdırıb ki, bu gün ölkəmizdə avtomobil yollarında hərəkətin təhlükəsizliyini və vətəndaşların avtomobil yollarını rahat və təhlükəsiz şəkildə keçməsinə təmin etmək məqsədilə kompleks tədbirlərin icra olunması xüsusi əhəmiyyəti ilə seçilir. Görülən işlər isə əlbəttə ki, ümumilikdə paytaxtımızın nəqliyyat infrastrukturunun müasirləşdirilməsinə töhfə verir. Vətəndaşlarımız da onların üçün təhlükəsizliyi və rahatlığı üçün inşa edilmiş keçidlərdən istifadə etsin, xoşagəlməz hadisələrdən uzaq olsunlar.

23 min şəxsə yaşa görə müavinət təyin olunub

2020-ci ilin əvvəlindən yaşa görə müavinət yaşının pensiya yaşı ilə eyniləşdirilməsi yaşlı əhəlinin sosial təminat sistemi ilə əhatə olunmaq imkanlarını və bu sistemin əhatə dairəsini daha da artırır. Əmək və Əhəlinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyindən SİA-ya verilən məlumata görə, bu ilin əvvəlində və cari ilin ötən dövründə pensiya yaşına çatan, lakin pensiya hüququ yaranmayan 23 min şəxsə yaşa görə müavinət təyin olunub. Beləliklə, həmin vətəndaşlar əvvəlki qanunvericilikdə nəzərdə tutulan yaş hədlərinə çatmalarını gözləmədən, daha erkən dövrdə yaşa görə müavinət hüququ qazanıblar. Ümumilikdə, yaşa görə müavinətlə təmin olunanların sayı hazırda 100 minə yaxındır.

BU İL PENSİYA YASINA ÇATSA DA, PENSİYA HÜQUQU YARANMAYAN 23 MİN ŞƏXSƏ YAŞA GÖRƏ MÜAVİNƏT TƏYİN OLUNUB

Turan ordusu 5 saat ərzində Ermənistanın mövcudluğuna son qoya bilər

Bəzi yerli sayt və qəzetlərin xarici KİV-lərə istinadən belə bir məlumatına rast gəldim ki, Ermənistan Suriyada Türkiyə ordusuna və onun dəstəklədiyi "Azad Suriya Ordusu"na qarşı döyüşmək üçün bölgəyə 450 hərbiçi göndərmişdir. NZİV.net adlı İsrail xəbər portalına istinadən yayılan məlumatda bildirilir ki, Ermənistandan hərbiçilərin Suriyaya daşınmasını Rusiya həyata keçirib.

Erməni muzdularını qərargahı Livanda yerləşən, Suriyada və Livanda fəaliyyət göstərən hakimiyyətə yönümlü ("Çenak" partiyası tərəfindən ələ alınmış) batalyonu Rusiyanın Suriyadakı Hmeymim aviabazası ilə razılaşdırılmış şəkildə Suriya hərbi kəşfiyyatından briqada generalı Muhsan Nafnuf müşayiət edir.

Nəşr bildirir ki, erməni muzdularının Suriyada Bəşər Əsədin tərəfindən Türkiyə ordusuna qarşı döyüşmək üçün ələ alınması Rusiyanın son aylar Ermənistanı açıq hərbi dəstək verməyə başlamasından sonra mümkün olub. Rusiya bununla Azərbaycanı hərbi dəstək verən və onun ordusuna təlim keçən Türkiyəyə cavab mesajı verir. Bir sözlə, bu məlumatla ələ bir görümlü yaradılmasına cəhd edilir ki, gəy Ermənistan Türkiyəyə qarşı nəşə edə bilər. Əslində isə, Ermənistanın hay-küyü, müəyyən siyasi gedişləri milçək vızıltısından başqa bir şey deyil. Olsa-olsa, bu vızıltı ürk bulandırmağa xidmət edə bilər ki, bundan da ancaq Ermənistan ağır fəlakətlərlə üzləşə bilər. Bunun real olduğunu faktlarda sübut edir. Deyək ki, ermənilər uzun illərdir ki, ağlayıb-sıtqamaq, göz yaşları tökməklə dünyanı 1915-ci il "erməni soyqırımını"na inandırmağa çalışsalar da, istəklərinə arzu etdikləri səviyyədə çatı bilməyiblər. Çünki dünya xalqları və dövlətləri ermənilərin uydurma iddialarla çıxış etdiklərini anlayırlar. Bir-iki dövlət bu uydurmaları boyun əyir ki, həmin dövlətlər də ermənilərin qara qaşına, qara gözlərinə aşıq olanlar deyil. Sadəcə, Türkiyənin dünyada artan nüfuzundan, hərbi qüdrətindən, siyasi gücündən narahata olduqlarından Ermənistanın "soyqırımını" iddialarına müsbət cavab verirlər.

Ermənilərin "soyqırımını" iddialarını tanıyan dövlətlərin parlamentləri də, şüurlu şəkildə dərk edirlər ki, 1915-ci il hadisələri ermənilərin Türkiyəyə kənar güclərin təsiri ilə irəli sürdükleri hadisələrdir. Əgər belə olmasa idi, həqiqətin gözü-nün içinə düz baxar və Türkiyə siyasətçilərinin və dövlət rəhbərlərinin "tarixçilərdən ibarət komissiya yaradılsın və arxivlər açılınsın" çağırışına razılıq verərdilər. Ən azı Ermənistanın oyuncaq rəhbərlərinə bunu məsləhət verərdilər. Buna cəhd etmərlər, çünki erməni başpozuq dəstə və dəstəyə nəzarət edən xarici güclər arxivlər açılınsa

ifşa olunacaqlar. Ümumiyyətlə, Ermənistan rəhbərliyində kimin təmsil olunmasından asılı olmayaraq, onların müstəqil fikri və siyasəti olmayıb.

Tarix təkrar olunur

Hər zaman Ermənistan rəhbərliyi addımlarını və hərəkətlərini xarici güclərin vasitəsi ilə tənzimləyiblər. Türkiyə isə, regionda sülhün və sabitliyin təmin olunması üçün cəhdlərini hər zaman davam etdirir. Hələ 1999-cu ildə Türkiyənin mərhum prezidenti Süleyman Dəmirəl Qafqazda Sabitlik və Əməkdaşlıq Platforması adlı ideya irəli sürmüşdü. Ancaq erməni başbirlənləri ideyanı müsbət dəyərləndirməklə eyni təşəbbüslə çıxış etdi. Bu ideya ilə Türkiyə Qafqazda sabitliyə nail olmaq və Azərbaycanın işğal altında olan Dağlıq Qarabağın sülh yolu ilə həllinə nail olmaq istəyi dayanırdı.

Ermənistan hakimiyyəti Türkiyə ilə münasibətləri normallaşdırmasını qeyr-şərtsiz sərhədlərin açılması istəyini irəli sürürdü. Hətta Ermənistanın keçmiş prezidenti Levon Ter-Petrosyan Türkiyə ilə diplomatik münasibətlərin qurulmasını və sərhədlərin açılmasını istəyirdi. Bu məqsədlə, cəhdlər də göstərirdi. Ancaq Levon Ter-Petrosyan və onun müvəqqeyi müdafiə edən erməni lobbisi sərhədlərin açılması və normal əlaqələrin qurulması fonunda Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin danışıqların müzakirə mövzusu olmaması təklifini irəli sürürdülər. Bu isə, Türkiyə tərəfindən heç cür qəbul edilə bilməzdi. Çünki Türkiyənin mövqeyi ondan ibarət idi ki, Azərbaycan torpaqları işğaldan azad olunmaya qədər Ermənistanla sərhəd açılmayacaq. Ona görə də Türkiyə ilə Ermənistan rəsmiləri arasında açıq və gizli görüşlər nəticəsiz qaldı. Bu gün isə, hər hansı münasibətlərin normallaşdırılmasından söhbət gedə bilməz. Çünki Ermənistan edilən güzəşt limiti artıq bitib. Həm də Ermənistan həyasızlıq mövqeyini daha da genişləndirməklə, Türkiyəyə meydan oxumağa

çalışır.

Yuxarıda qeyd edildiyi kimi, Ermənistan 450 terrorçu soydaşını Suriyaya göndərməklə, orada Türkiyə ordusuna qarşı terror aktları törətməyi planlaşdırır. Ancaq onların hansısa birinin Ermənistanı qayıdacağı inandırıcı görünmür. İraqda, Suriyada, Liviyada mühüm antiterror əməliyyatları həyata keçirməklə, dünyaya gücünü və qüdrətini nümayiş etdirən Türkiyə ordusu asanlıqla Rusiya ordusunun arxasında gizlənen erməni terrorçularını zərərsizləşdirəcək. Təbii ki, bu halda Rusiyada erməni köməkçilərinə yardım edə bilməyəcək. Çünki hazırkı məqamda Avropanın və ABŞ-ın iqtisadi sanksiyaları ilə əzilən Rusiyanın nəfəs borusu rolunu oynayan Türkiyə ilə əlaqələrinin zədələnməsini arzu etməz. Hətta münasibətlərin pozulmasına belə cəhd etməz.

Politoloq Fikrət Sadıqovun sözlərinə görə, Rusiya ilə Türkiyənin bir çox ortaq maraqları və ortaq gündəm mövzuları olduğunu bildirir. Onun sözlərinə görə, Rusiya və Türkiyə yaxınlaşması həqiqətən gerçəkləşən bir amilə çevrilib və münasibətlər sürətlə bərpa olunur: "Bu, özü-özlüyündə regionda müəyyən sabitliyə aparan bir yoldur. Əgər bu iki ölkə arasında gərginlik davam etsəydi, gərginlik daha sərbəzə keçə bilərdi. Amma bu münasibətlərin yaxınlaşmasının istiqamətləri, doğrudan da çoxşəxəl və müxtəlifdir. Bu iki ölkənin ortaq maraqlarına daxil olan Suriya mövzusu, qaz nəqli mövzusu var. Eyni zamanda, turizm sahəsində də bu iki ölkənin münasibətləri kifayət qədər inkişaf etməkdədir. Bütün bu proseslərlə yanaşı, onu da qeyd etməliyik ki, bu iki ölkənin Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində rolu çox böyükdür. Türkiyə bizim müttəfiqimizdir və Rusiya bizim strateji əhəmiyyətə malik qonşumuzdur. Bunların arasındakı gərginlik təbii ki, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllinə çox mənfi təsir edə bilər. İndi bu iki ölkənin yaxınlaşması o demək deyil ki, yaxın gələcəkdə Rusiya və Türkiyə birləşərək Dağlıq Qara-

bağ münaqişəsini həll edəcəklər. Amma hər halda iki ölkənin yaxın olması və bir-birini anlaması Dağlıq Qarabağ məsələsinin həllindən də təsirsiz ötüşə bilməz. Bu iki ölkənin regionda aparıcı rolə malik olduğunu inkar edə bilmərik".

Ermənistan qorxu və təşviş içindədir

Ermənistanın narahatçılığı söz yox ki, Azərbaycan-Türkiyə əlaqələrinin daha da möhkəmlənməsi və iki ölkənin hərbi birləşmələrinin geniş miqyaslı birgə hərbi təlimlər keçirmələridir. 1918-ci ildə erməni-bölshevik hərbi qurumlarını zərərsizləşdirmək üçün Azərbaycana gələn Qafqaz İslam Ordusu keçirdiyi uğurlu hərbi əməliyyatlarla Xalq Cümhuriyyətini qorumağa və erməni - bölshevik dəstələrini məhv etməyə nail oldu. Bu gün də Türkiyə Azərbaycanı yanındadır. Bu gün də Türkiyə erməni terrorçu qruplarının Azərbaycanın işğal edilən ərazilərindən çıxarılması üçün möhkəm iradə, qətiyyətli addımlar atmaqdadır. Ermənistanın Tovuz rayonu istiqamətində törətdiyi təxribatların ardınca, Türkiyə ordusu hərəkətə keçdi və Ermənistan sərhədləri yaxınlığında hərbi təlimlər keçirdi. Bu təlimlər sırasında təyyarələrin sərhəd boyunca hərbi manevrləri Ermənistanı qorxuya və təşvişə saldı. Ancaq susdu. Çünki adı bir yanlışlıq Ermənistanı baha başa gələ bilər. Türkiyə prezidenti Rəcəb Təyyub Ərdoğan və rəsmilər "Ermənistanı həddini bil. Azərbaycanı yanındaymış. Qafqaz İslam Ordusunun etdiklərini edirik" ismarıcını verdilər. Bununla yanaşı, Türkiyənin müdafiə naziri və yüksək rütbəli zabıtları ölkəmizə rəsmi səfərə gəldilər və iki ölkənin maraqlarına uyğun olan sərbəzə bəyanatlarla çıxış etdilər. Ermənistanın işğal edilən ərazilərini boşaltmayacağı təqdirdə, bunu Türkiyə ordusunun edəcəyini bildirdilər. Türkiyənin Milli Müdafiə naziri Hulusi Akar bildirdi ki, Ermənistan başından böyük işlərə girişib: "Türkiyə haqq və hüququn tərəfindədir. Bəli, biz tərə-

fik. Qardaşlığın, haqqın, hüququn tərəfiyik. Azərbaycan türkü bizim qardaşımızdır. Biz bir millət, iki dövlətlik. Bizim kimin tərəfində olduğumuza heç kimin şübhəsi olmasın. Ermənistan arxasındakı bəzi güclərdən dəstək almaqla öz gücündən çox üstün olan işlərə girişir".

Azərbaycan ordusunun Xankəndinə daxil olması an məsələsidir

Eyni zamanda, iki ölkənin hərbi birləşmələri avqustun 1-dən 5-dək quru qoşunlarının da cəlb edilməsi ilə Bakıda və Naxçıvanda, hərbi aviasiya vasitələrinin iştirakı ilə, iyulun 29-dan avqustun 10-dək Bakı, Naxçıvan, Gəncə, Kürdəmir və Yevlax şəhərlərində hərbi təlimlər keçirdilər. Bu təlimlərdən qorxuya düşən küçə demokrati Nikol Paşinyan Beynəlxalq təşkilatlara və ATƏT-in Minsk Qurupunun həmsədri olan ölkələrə kömək üçün müraciət etdi. Ermənistanın müdafiə naziri David Tonoyan Rusiyanın Yerevandakı səfiri Sergey Koprkin, Ermənistan silahlı qüvvələri baş qərargahının reisi general-leytenant Onik Qasparyan isə ABŞ-ın Yerevandakı səfiri Linn Treysi və səfirliyin hərbi ataşesi, polkovnik Skott Maksvelle ayrı-ayrılıqda görüş keçirdilər. Görüşlərdə Ermənistanın qorxaq generalları və siyasətçiləri Türkiyə-Azərbaycan birliyindən narahatlıqlarını dilə gətirib, yardım istəmişlər. Uzun danışıqlardan sonra Ermənistan rəhbərliyini Azərbaycan-Türkiyə birliyinin Ermənistanın məhv edilməsinə yönəlmədiyinə inandırdılar. Məhz bu kimi kəskin fikirlərdən sonra Ermənistanın hakim zümresi sakitlik tapdı. Ancaq əminliklə demək olar ki, Ermənistanı sakitlik nisbidir. Hər an Azərbaycan-Türkiyə hərbi birləşmələri Yeravana daxil olub, işğalçı ölkənin dövlət müstəqilliyinə son qoya, Xankəndini işğaldan azad etməklə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü bərpa edə bilər. Nəzərə almaq lazımdır ki, Türkiyə prezidenti R.T.Ərdoğan "Ermənilər Dağlıq Qarabağı boşaltsınlar, biz gəlsək onların qaçmağa yerləri olmayacaq" deyər bildirmişdir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev isə çıxışlarının birində bu ərazilərdə ikinci erməni dövlətinin yaradılmasına imkan verilməyəcəyini və Azərbaycanın işğal altındakı torpaqlarını azad edərək qaçıqın və köçkünlərin öz yurd-yuvalarına qayıtmalarının təmin ediləcəyini söyləyib. Bütün bu inamlı bəyanatlar əminlik yaradır ki, işğal altındakı torpaqlarımızın geri qaytarılması zaman məsələsidir. Hər an Azərbaycan ordusu Xankəndinə daxil olub, ölkənin pozulmuş suverenliyini bərpa edə bilər. 2016-cı il aprel zəfəri və generalların "Turan ordusunun Xankəndini almağa 2 saatı, İrəvanı azad etməyə isə 5 saatı kifayət edər" fikirləri də möhkəmləndirir.

I.ƏLİYEV

Paşinyanın erməni blicliyi: Belarusa qarşı nala-mıxa döyəcəlmək ona heç nə vəd etmir

Erməni baş nazir bir tərəfdən Lukaşenkonu təbrik edir, digər tərəfdən ona qarşı keçirilən etiraz aksiyalarına dəstək göstərir

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan "bir əldə iki qarpız tutmaq" prinsipi ilə çıxış etməkdə davam edir. SİA xəbər verir ki, bu barədə ölkənin "Politik" portalı Belarusa baş verən etirazların Paşinyan tərəfindən dəstəklənməsi ilə bağlı yazısında qeyd edir. Bildirilir ki, Belarusa prezident seçkiləri başa çatır-çatmaz Nikol Paşinyan Aleksandr Lukaşenkoya təbrik məktubu ünvanlayan birincilərdən oldu. "Sizi yenidən Belarus prezidentli vəzifəsinə seçilməyiniz münasibəti ilə təbrik edirəm. Rəhbər vəzifənizdə Sizə uğurlar və müvəffəqiyyətlər arzu edirəm", təbrik məktubunda deyilirdi.

"Politik": "Baş nazir Nikol Pa-

şinyan digər çoxsaylı hadisələrdə olduğu kimi, yaranmış çətin siyasi vəziyyətdən kəndyolu blicliklə çıxmaq qərarını verdi"

Erməni nəşri xatırladır ki, Paşinyanın təbrik bəyanatı avropalı güclər tərəfindən birmənalı qarşılanmadı, qərb ölkələri tərəfindən Lukaşenkoya qoyulan sanksiyalardan və atılan qəti addımlardan sonra açıq-aydın göründü ki, Paşinyanın qərb partnyorları ilə (hakimyyət şərikləri - "Politik") problemləri yaranacaq.

"Baş nazir Nikol Paşinyan digər çoxsaylı hadisələrdə olduğu kimi, yaranmış çətin siyasi vəziyyətdən kəndyolu blicliklə çıxmaq qərarını verdi", yazan erməni nəşri artıq Nikolun adamlarının Lukaşenkoya qarşı anti-kampaniyalarda iştirakları barədə xəbər verir. SİTAT: "Onun tərəfdarları Belarusun Ermənistanadakı səfirliyi qarşısında etiraz aksiyaları keçirirlər. Etiraz aksiyasını "Armenian Progressive

Youth" ictimai təşkilatı keçirib və rəhbəri hakim "Mənim addımım" fraksiyasının üzvü Qriqor Yeritsyandır. Bu aksiyanı konstitusiyaya islahatları komissiyasının və Ermənistanın ictimai şurasının hökumət tərəfindən seçilmiş üzvü Daniel İonnosyan da dəstəkləyir".

Paşinyan Avrasiya İttifaqına üzv olan ölkələri də inandırmağa çalışır ki, bu kimi etiraz aksiyalarına aidiyyəti yoxdur

Beləliklə, Nikol Paşinyanın bütün məsələlərdə olduğu kimi, bu məsələdə də nala-mıxa döyəcəlməsi faktı sübuta yetirilib və erməni nəşrinin yazdığına görə, baş nazir qərb ölkələrinə inandırmağa çalışır ki, artıq o da mövcud siyasi gündəmə qoşulur, lakin dolayı yolla. Digər tərəfdən, Paşinyan Rusiyanın nəzarətindəki Avrasiya İttifaqına üzv olan ölkələri də inandır-

mağa çalışır ki, bu kimi etiraz aksiyalarına aidiyyəti yoxdur. Sonda isə, daha əmin oluruq ki, "Politik" bu faktı ortaya çıxarmaqla bir daha əsl erməni blicliyini aşkarlayır. Amma bu blicliyin Paşinyana nə qədər

sərf edəcəyini, ya da etməyəcəyini yaxın zamanlarda görəcəyik. Çünki müasir siyasətdə bu cür erməni bliclikləri artıq keçərli deyil...

R. Nurəddinoğlu

Daha bir ASALA terrorçusu cəhənnəmə vasil oldu

Son iki həftədə iki ASALA üzvü olan iki erməni terrorçularının ölümləri Ermənistanı və dünya ermənilərini sarsıdıb. SİA erməniyə today-a istinadən xəbər verir ki, Livanda avtoqəza nəticəsində "Erməni gizli azadlıq ordusunun" (ASALA) üzvü Abraam Tovmasyan ölüb. Məlumatda qeyd olunur ki, iki həftə əvvəl İraqın Ərbil şəhərində ölək Akop Taqlyanın ardınca, növbəti ölüm erməniləri sarsıdıb.

"Növbəti itki ağır zərbədir və qəmginlik səngimir", ASALA-nın bəyanatında bildirilir. Qeyd olunur ki, Abraam Tovmasyan terror təşkilatına 1980-ci illərdə üzv yazılıb. Müvafiq təlimlərdən sonra o təşkilatın Avropadakı bazalarının birinə göndərilib.

Maraqlıdır ki, terror təşkilatı törətdiyi cinayətkar qanlı əməlləri ilə fəxr duyduğunu yazır və xatırladır ki, 1983-cü ilin 22 yanvar tarixində Türkiyənin Parisdə yerləşən avia-

şirkətinə edilən terror hücumunda "Şapın Karahisar" adlı əməliyyatda iştirak edən Tovmasyan fəallığı ilə seçilib və həmin vaxt həbs olunaraq 2,5 il cəza çəkib.

Erməni cəlladı 1985-ci ilin ilk günlərində Livana geri dönüb və qanlı fəaliyyətini ASALA-nın Livan filialı olan "Erməni Milli Hərəkəti"nda davam etdirib.

Daha bir diqqətçəkici məqam bu gün erməni terrorçularının, xüsusilə ASALA üzvlərinin dəfnləri dövlət səviyəsində keçirilməsidir. Belə ki, cəhənnəmə vasil olmuş Abraam Tovmasyanın sentyabrın 14-də İrəvanın "Erablur" panteonunda basdırılacağı vurğulanır.

Rövşən RƏSULOĞ

Tramp: "ABŞ-da heç kimin bilmədiyi silah sistemləri var"

"ABŞ-da heç kimin bilmədiyi silah sistemləri var". SİA "TASS" agentliyinə istinadən xəbər verir ki, bunu ABŞ Prezidenti Donald Tramp cümə axşamı Miçiqaan ştatına yola düşməzdən əvvəl jurnalistlərin suallarını cavablandırarkən deyib.

Tramp əlavə edib ki, ABŞ-da Rusiyanın və Çinin sahib olmadığı yeni nüvə silah sistemi mövcuddur:

"Möhtəşəm silahlarımız var. Xeyr, mən gizli məlumatlardan danışmıram, istehsal etdiyimiz silahlardan danışmıram. Silahlı Qüvvələrimiz hər zamanından daha güclüdür". ABŞ lideri bildirib ki, son 3 il yarımda Silahlı Qüvvələrə 2,5 trilyon dollar xərclənib: "Hazırda yeni raketlərimiz var. Ümid edirəm ki, bu

silahlardan heç vaxt istifadə etməyəcəyik. Nüvə silahlarımız ən yaxşı vəziyyətdədir".

Karim İfrak: "Ermənistanın məskunlaşdırma siyasəti barışıq çağırışı deyil, vəziyyəti gərginləşdirməyə yönəlib"

Ermənilər və azərbaycanlılar arasında münaqişə artıq bir neçə nəsli əhatə edir. Bu münaqişənin nəticəsi Dağlıq Qarabağın işğal olunmasıdır. İşğal faktı beynəlxalq forumlarda, xüsusilə də beynəlxalq hüquq və humanitar hüquqla məşğul olan bütün təşkilatlarda Azərbaycan tərəfindən pislənilib və buna etiraz edilib. Ancaq təəssüf ki, vəziyyət getdikcə daha da gərginləşir.

Bu fikirləri Fransa Milli Elmi Tədqiqatlar Mərkəzinin (CNRS) islamşünas alimi, Paris Tədqiqatlar Ali Məktəbinin doktoru, bir çox beynəlxalq tədqiqat qruplarının üzvü Karim İfrak AZƏRTAC-a müsahibəsində söyləyib.

Karim İfrak bildirib ki, bu gün bəzi ölkələr beynəlxalq qurumlara və ya onların qətnamələrinə hörmət etmirlər. Əlbəttə, beynəlxalq təşkilatların qətnamələrinə və beynəlxalq humanitar hüquqa riayət etməyən Ermənistan da belə ölkələr arasındadır.

"Bu ölkə işğal siyasətini davam etdirir və düşünürəm ki, onu dayandıрмаq niyyətində deyil. Çünki işğalçı ölkə BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrinə məhəl qoymur, xüsusilə də günahsız insanların qətlini davam etdirir. İyul ayında Ermənistanın yenidən qan tökməsinin şahidi olduq. Daha

dəhşətli isə Ermənistanın işğal etdiyi Dağlıq Qarabağda qanunsuz məskunlaşdırma aparmasıdır. Biz bunu yaxın keçmişdə erməni mənşəli Suriya qaçqınlarının timsalında gördük. İndi bu siyasəti Beyrutda baş vermiş dəhşətli partlayış səbəbindən Livanı tərk etmək istəyən erməni mənşəli livanlılarla həyata keçirmək istəyirlər. Ermənistan insanların çətin vəziyyətindən sui-istifadə edərək onları 30 ildir işğal altında saxladığı Dağlıq Qarabağ ərazisində qanunsuz olaraq yerləşdirməyə çalışır. Bu, barışıq çağırışı deyil, əksinə, iki ölkə arasındakı onsuz da gərgin olan münasibətləri daha da gərginləşdirəcək", - deyər K.İfrak diqqətə çatdırıb.

İslamşünas alim qeyd edib ki, ATƏT-in bu məsələ ilə bağlı susması da anlaşılmazdır. Bu qurum yalnız Dağlıq Qarabağda gər-

ginləşən vəziyyətdən təəsüfləndiyini bildirir. Halbuki, Ermənistan günahkardır, Azərbaycan ərazilərini qanunsuz olaraq işğal edib.

Azərbaycan ATƏT-dən haqqını tələb etməli və sözdə yox, praktiki fəaliyyət göstərə qədər bu quruma təzyiq göstərməyə davam etməlidir. Çünki sözlər yaxşıdır, amma elə bir an çatır ki, praktiki fəaliyyət olmalıdır.

"Unutmayaq ki, Ermənistanın doğma yurdundan didərgin saldığı on minlərlə azərbaycanlı ailə hələ də əziyyət çəkir. Bu vəziyyət artıq davam edə bilməz.

Azərbaycan onun tərkib hissəsi olan Dağlıq Qarabağı azad etmək hüququna malik suveren ölkədir. İndiyədək Azərbaycan bunu beynəlxalq, tənzimləyici və dinc qurumlar vasitəsilə həll etməyə çalışıb. Ancaq təəssüflər olsun ki, Ermənistan beynəlxalq humanitar hüquqa məhəl qoymadan işğal altındakı torpaqlarda qanunsuz fəaliyyətini davam etdirməsi qəbulolunmazdır. Ermənistan beynəlxalq müqavilələrə hörmətlə yanaşmağa məcbur edilməlidir. Bir ölkə beynəlxalq konvensiyalara hörmət etmərsə, onda belə bir sual ortaya çıxır: "Dünya hara gedir?", - deyər Karim İfrak vurğulayıb.

Sənət inciləri ilə dünyada şöhrət tapan böyük bəstəkar

13 sentyabr görkəmli bəstəkar Arif Məlikovun doğum günüdür

Görkəmli bəstəkar, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü, Azərbaycan Respublikasının xalq artisti, Dövlət və Heydər Əliyev mükafatları laureatı, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərdi təqaüdüçüsü, əməkdar incəsənət xadimi, Bakı Musiqi Akademiyasının kafedra müdiri, professor Arif Məlikov musiqi sənəti tariximizdə iz salmış simalardan biridir.

1933-cü il sentyabrın 13-də Bakı şəhərində anadan olan sənətkar istedadı və zəhməti ilə Azərbaycan tarix və mədəniyyətində iz buraxmağı bacarıb. Həm bəstəkar, həm rəssam, həm müəllim, həm də ictimai xadim kimi ölkəsinə və xalqına xidmət göstərib.

Zəngin bir irsi sənət yoluna həkk edən Arif Məlikov orta məktəbi bitirdikdən sonra o, 1948-1951-ci illərdə Bakı musiqi texnikumunda oxumuş, 1953-1958-ci illərdə Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasında bəstəkarlıq ixtisası üzrə ali təhsil alıb. Tərcümeyi-halına yazıldığı kimi əmək fəaliyyətinə 1951-1952-ci illərdə Şuşa şəhər musiqi məktəbində müəllim kimi başlayan Arif Məlikov 1960-cı illərdən tələyini Azərbaycan Dövlət Konservatoriyası ilə bağlayaraq burada 1966-1968-ci illərdə

baş müəllim, 1968-1978-ci illərdə dosent, 1979-1986-cı illərdə professor və 1986-cı ildən ömrünün sonunadək bəstəkarlıq kafedrasının müdiri vəzifələrində çalışıb. Arif Məlikov Azərbaycan mədəniyyəti tarixinin yetirdiyi sənətkarlar nəslinin parlaq yaradıcılıq ənənələrini ləyaqətlə davam etdirib və milli musiqi salnaməsinə yeni səhifələr yazıb. Zəmanəmizin böyük bəstəkari Qara Qarayevin bəstəkarlıq məktəbinin istedadlı yetirməsi və davamçısı olmaqla, onun hələ tələbəlik illərindən etibarən müxtəlif janrlarda bəstələdiyi əsərlər diqqəti cəlb etmiş və musiqisevərlər tərəfindən dərin rəğbətlə qarşılanıb.

Kino və dram tamaşalarına yazdığı musiqi, eləcə də romans və mahnıları məşhur sənətkarların ifasında səslənərək geniş popul-

yarlıq qazanıb. Ən gözəl Azərbaycan filmlərinə musiqi yazmış bəstəkardır. Onların sırasında "Sehrli xalat", "Axırncı aşırım", "Ulduzlar sönmür", "Qərrib cinlər diyarında" və başqalarını xüsusi qeyd etmək olar. Arif Məlikovun bəşəri idealları özündə dolğun əks etdirən əsərləri ölkəmizin hüdudlarından kənar da bu gün də uğurla səsləndirilməkdədir. "Məhəbbət əfsanəsi" baletinin isə dünyanın tanınmış teatr səhnələrində yarım əsrdən artıq bir dövrdə tamaşaya qoyulması musiqi mədəniyyətimizin möhtəşəm nailiyyətlərindəndir. 26 yaşında yazdığı "Məhəbbət əfsanəsi" ilə milyonların məhəbbətini qazandı. Amma bu uğur heç də onu arxayın salmadı. Gecəsini gündüzünə qatararaq daha böyük inam və inadla yazıb-yaratdı. Məşhur bəstəkar Dmitri

Şostakoviç "Məhəbbət əfsanəsi" baleti haqqında dəyərli fikirlər söyləyərək belə deyib: "Arif Məlikov istedadlı bəstəkardır. Musiqisi əsl professionaldır. Onun əsərində dərin musiqi dramaturgiyası, daxili inkişaf, dəqiqlik, qəhrəmanların xarakterini yüksək səviyyədə ifadə etmək məziyyətləri vardır. Orkestrin idarə edilməsində Arif Məlikovun nadir istedadı musiqiyə rəngarənglik və tamaşaçılara məftunluq gətirir". Ne yazdısı ürəyinin səsi, qəlbinin hökmü ilə yazıb-yaratdı. Bəstəkarın musiqi mədəniyyətimizin çoxəsrlik tarixə malik bünövrəsi zəminində və müasir kompozisiya texnikasını mükəmməl mənimsəyib yüksək professionalıqla yaratdığı simfoniya, balet, operetta, kantata, vokal, kamera və instrumental əsərlər misilsiz sənət nü-

munələri olaraq Azərbaycan musiqi xəzinəsinin qiymətli inciləri sırasında özünə həmişəlik yer tutdu. Bəstəkarlıq fəaliyyəti ilə yanaşı, Arif Məlikov uzun illər ərzində görkəmli pedaqoq kimi öz zəngin təcrübəsindən bəhrələnməklə gənc musiqiçilər nəslinin yetişdirilməsi və peşəkar musiqiçi kadrların hazırlanması işində müstəsna xidmətlər göstərmişdir. Onun ictimai fəaliyyəti də zəngin və çoxşaxəli olmuşdur. Arif Məlikov SSRİ xalq deputatı olaraq respublikamızın ictimai-siyasi həyatında ötən əsrin son onilliklərində cərəyan edən tələyüklü hadisələrə münasibətdə daim vətənpərvər ziyalı mövqeyi nümayiş etdirdi.

Akademik Arif Məlikovun Azərbaycan musiqi mədəniyyətinin inkişafı və təbliği sahəsində uzunmüddətli səmərəli fəaliyyəti dövlət tərəfindən layiqincə və yüksək qiymətləndirilmişdir. O, bir sıra fəxri adlara layiq görülmüş, Azərbaycan Respublikasının ali mükafatlarından "Heydər Əliyev", "İstiqlal" və "Şöhrət" ordenləri ilə təltif olunmuşdur. Böyük bəstəkar, görkəmli pedaqoq, əsl ziyalı və gözəl insan Arif Məlikov v 2019-cu il may ayının 9-da ömrünün 86-cı ilində vəfat etmiş və onun əziz xatirəsi sənətsevərlərin qəlbində daim yaşayır və yaşayacaq.

ZÜMRÜD BAYRAMOVA

“Tarixi, mədəni abidələrə qəsd bəşəriyyətə qəsdədir”

“Bəşəri dəyərləri qorumaq üçün bəşəri ideyalara sahib olmaq, yiyələnmək lazımdır. Çox təəsüf olsun ki, ermənilər bəşəri dəyərlərdən uzaqdırlar. Onlar terror, təxribat, qırğın, ölüm, başqalarının torpaqlarını zəbt etmək arzularını əsrlərlə öz qəlbələrində yaşadıblar və bu arzulara sahib olan adamlar heç zaman bəşəri dəyərlərə hörmət etməzlər.” Bu sözləri SİA-ya verdiyi açıqlamasında Milli Məclisin Aqrar siyasət komitəsinin sədri, millət vəkili Tahir Rzayev deyib.

Komitə sədri vurğulayıb ki, ona görə də onlar, ermənilər harada olublarsa, ancaq təxribatla, insan ölümü ilə, terrorla məşğul olublar və bu gün də o üzünü göstərib.

“Əlbəttə ki, tarixi abidələrə, mədəni abidələrə qəsd bəşəriyyətə qəsdədir. Çünki, bu abidələr orta bəşəri dəyərlərdir. Heç şübhəsiz ki, məscidlərin dağıdılması birinci növbədə də müsəlman dünyasına qəsdədir. Hər bir insan ərazisindən, dinindən, irqindən asılı olmayaraq həmin dəyərlərə yiyələnməlidir,

həmin dəyərlərdən nə isə götürməlidir, ondan istifadə etməlidir. Çünki, əgər tarixi abidələr, mədəni abidələr məhv olunursa, hansısa bir xalqın tarixi məhv edilir. Ona görə ki, bu abidələr uzun əsrlər yaşayıblar, insanların həm tarixini, həm onların intellektual səviyyəsini, həm mədəniyyətini, həm psixologiyasını özündə əks etdirirlər. Ona görə də mədəni xalqlar yüksək intellektə, bəşəri dəyərlərə malik xalqlar heç vaxt hər hansı bir xalqın tarixi,

mədəni abidəsinə əl uzatmaz, onu məhv etmər. Hətta müharibə dövründə də bizim faşist adlandırdığımız o vaxt ki faşist almanlarla bağlı bu faktlar var ki, işğal etdikləri yerdə tarixi, mədəni abidələrə əl uzatmayıblar, onları məhv etməyiblər. Çox vaxt onları qoruyublar. Bu gün ermənilərin bu hərəkəti onların təbiətindən doğur, onların genindən gəlmişdir. Bu dağıdıcılıq bir vəhşilik əlamətidir.

Cənab Prezident İranın ölkəmizə yeni təyin olunmuş səfiri ilə söhbətində bu məsələlərə çox yaxşı aydınlıq gətirdi və göstərdi ki, erməni təcavüzkarları, erməni silahlı birləşmələri nəinki Azərbaycan torpaqlarını işğal ediblər, hətta bizim tarixi, mədəni abidələrimizi məhv ediblər, bizim qəbristanlıqlarımızı da yer üzündən siliblər, götürüblər. Onlar bizim məscidlərimizdə hətta heyvan saxlayırlar. Hətta bizim tarixi yerlərimizi, tarixi məkanlarımızı onlar yer üzündən silmək fikrindədirlər və onlar bunun üçün ən çirkin eməllərə əl atıblar və atırlar. Əlbə-

tə ki, bu yolverilməzdir. Ona görə yolverilməzdir ki, tarixi, mədəni, dini abidələri qorumaq beynəlxalq bir vəzifədir. Bu beynəlxalq müqavilələrdə, konvensiyalarda öz əksini tapıb ki, müharibə ola bilər, ancaq müharibə olan yerdə mütləq bu abidələr qorunmalıdır, ona hörmətlə yanaşılmalıdır. Çünki, o həmin xalqın tarixidir, həmin xalqın mədəniyyətidir, həmin xalqın intellektual səviyyəsidir. Ona görə də ermənilərin bu hərəkətləri ele bilərəm ciddi qınaq mövzusu olmalıdır. Çox təəssüflər olsun ki, beynəlxalq təşkilatlar bu sahədə öz imkanlarını

hərtərəfli istifadə etmirlər. Çünki, bu beynəlxalq müqavilələrə, konvensiyalara ermənilərin özləri də imza atıblar. Bunlardan tələb etmək lazımdır ki, sən imza atdığın niyə pozursan, nədən pozursan və bununla əlaqədar olaraq ciddi tədbirlər həyata keçirilməlidir. Erməni xalqı başa düşməlidir ki, onun özünün keçmişini yoxdur və hər hansı bir xalqın keçmişinə əl uzatmaq, onun mədəni, tarixi abidələrinə qəsd etmək həmin xalqa etdiyi ən böyük təcavüzdür və bunun cavabını nə vaxtsa ermənilər verməlidirlər.

Azərbaycan xalqı səbrli, təmkinli xalqdır. Əlbəttə ki, bu bizim hər birimizi ağrıdır. Hər birimizi kədərləndirir ki, bizim min illərlə tarixi olan abidələrimiz, məkanlarımız təcavüzə məruz qalır, onlar məhv edilir. Ancaq, yenə deyirəm, səbrin də bir həddi var. Ele bilərəm erməni təcavüzkarları etdiklərinin cavablarını alacaq və sözsüz ki, beynəlxalq təşkilatlar da bu sahədə, bu işdə bizə yardımçı olmalıdır”, deyərək Tahir Rzayev bildirdi.

İnam Hacıyev

İctimai proses kimi qloballaşmanın məzmununun, cəmiyyət həyatının müxtəlif sahələrində başlıca təzahürlərinin və nəticələrinin birmənalı qiymətləndirilməməsinə baxmayaraq, dünyanın hazırda qloballaşma şəraitində yaşaması reallıqdır. Təsadüfi deyildir ki, Ulu Öndər Heydər Əliyev qloballaşmanı dünya inkişafının indiki mərhələsinin başlıca meyli kimi səciyyələndirmişdir. O göstərirdi ki, "bu mürəkkəb və birmənalı qiymətləndirilməyən prosesin perspektivləri hamımızı düşündürür. Qloballaşma dövlətlərinin sabit inkişafının, bütövlüyünün və idarəetmə sistemlərinin stabilliyinin təmin olunmasına, iqtisadi münasibətlərdə ayrışikliyin aradan qaldırılmasına, xalqların rifah halının yüksəldilməsinə kömək etməlidir.

Sözsüz ki, beynəlxalq hüquq prinsipləri və normalarının alliyi, dəyişikliklərin təkamül xarakteri, qarşılıqlı etimad və ümumbəşəri dəyərlərə sədaqətlə yanaşı, hər bir ölkənin səciyyəvi milli cəhətlərinin də nəzərə alınması bu prosesin müəyyənedici istiqamətləri olmalıdır". Qloballaşma və modernləşmə dövründə valideynlərin bu xüsusda üzərinə çox böyük məsuliyyət düşür: milli ailələr texnoloji və iqtisadi inkişafın, xüsusilə qloballaşmanın gətirdiyi problemlərin müxtəlif təsirlərinə məruz qalırlar. Cəmiyyət Çiçək yazır: "Çağımızda Avropa və Qərbi cəmiyyətində müşahidə olunan müxtəlif məni dəyişikliklər mənəvi-əxlaqi cəhətdən də dəyərlərin itirilməsinə səbəb olmuşdur. Bu zərər nəticəsində yox olan dəyərlərin kompensasiyası adına dünya xalqlarının bəziləri artıq ailə institutunu bir dəyər sistemi olaraq deyil, böyük mənada maddiyyət - investisiya vasitəsi kimi qəbul etməyə başlamışlar. Planetar miqyasda ailə həyatı zamanla ortaya çıxan innovasiyaların təhdidi altına girməkdədir: texnologiyaların inkişafı, millətlərin rifah səviyyəsinin yüksəlməsi, fərdiliyin artması, mənəvi dəyərlərin zəifləməsi kimi faktlar ailə həyatının təməlini təsir altına almışdır. Demografik məsələlər - əhəlinin təbii yolla artımı, Qərbdə ümumi bir problem olması, ailəşünaslıq elminin ailə quruluşunun cəmiyyətdə

li, mədəni səviyyələri üst-üstə düşməli, ictimai-sosial statusları, iqtisadi durumları uyğun olmalıdır. O da sirsir deyil ki, sevgi zamansız və plansız olduğu üçün hər kəsin ailə həyatı məhəbbət üzərində qurulmur: lakin birgəyaşayış dövründə rəğbət, dərin hörmət hissi bütünləşərək ailə dəyərinə, sevgiyə çevrilir. Möhkəm əsaslar üzərində qurulmuş, uzunömürlü, sağlam ailənin qurulması üçün kişinin və qadının həyata baxışları, mədəni səviyyələri bir-birini tamamlamaqla yanaşı, tərəflər arasında məsuliyyət və saygının mövcud olması vacibdir. Buna görə də bəzən sevgi ilə cazibə, ehtiras hislərini ayırd edə bilməyən gənclərin nikahının ömrü qısa olur. Əlbəttə, əsl ailə qurmaq da, onu dağıtmaq da çətin məsələ deyil, lakin onu həyatın sınaqlarından keçirib yaşatmaq çətin və şərəfli vəzifədir. Hər bir insanın həyatında mühüm mərhələlərdən sayılan evlilik mahiyyət və keyfiyyət etibarilə həm də ciddi ictimai-sosial məsuliyyət tələb edir axı, hansısa ailənin parçalanması mənəvi və ictimai dəyişikliklərə səbəb olur. Belə münasibətlərində isə böyük acını birgəyaşayışda dünyaya gəlmiş uşaqlar çəkir. Sözsüz, eqoizm və fərdi xoşbəxtlik hissinin ümumi mənafeədən üstün tutulması boşanmaya səbəb olan mənəvi bəla sayılır. Azərbaycan cəmiyyətində bəzən modern görünüşlü, lakin köhnə tefəkkürlü

mək bacarığı, fədakarlığı ilə dünya və Avropa qadınından çox fərqlənir. Milli ailə dəyərlərimizi xarakterizə edərkən burada övlad sevgisinin xüsusi önəm daşdığına görürük. Azərbaycan ailəsində övlada olan sevgi, bəlkə də, dünyanın heç bir xalqı ilə müqayisə olunmayacaq qədər güclüdür. Bir daha təkrarlamağa məcbur olmaq ki, Azərbaycan ailəsinin uzunömürlüliyünün əsas səbəblərindən biri də budur. Ailənin uzunömürlü olması üçün maddi elementlərin heç biri daimi deyil, ailənin gerçək bir ailə olması üçün burada mənəvi dəyərlərin hakim olması mütləqdir. Ailə birgə yaşayışın ilk modeli olaraq xoşbəxtlik qaynağı, millətin həyatı baxımından müqəddəs bir dəyər və təməldir: onun düzgün qurulması, bu dəyərin yaşadılması üçün müasir Azərbaycan ailəsi həm novator, həm də mühafizəkar elementləri özündə birləşdirməlidir. Zamanın sınaqlarından keçib bu gün də mövcud olan ailə dəyərlərimiz mühafizə olunmalı, yaşadılmalı, böyüyə hörmət, kiçiyə diqqət, mərhəmət kimi amillər üstün tutulmalıdır. Eyni zamanda, demokratik prinsiplər qavranılmalı, zamanın, dövrün nəbzini tutub müsbət ənənələrimizə zərbə vurmayaq yerliliklər qəbul edilməli, fərdlərin müstəqil düşüncə tərzinə, seçiminə qadağalar qoyulmamalıdır. Milli ailə dəyərlərimizin təbliğində ictimai rəyi formalaşdırın KİV-in, in-

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondu

Bu yazı Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə "Gender, ailə və demografiya məsələlərinin işıqlandırılması" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

Ailə dəyərləri qloballaşma və modernləşmə dövründə

mövqeyi mövzusunda bilgiler verə bilməməsi danılmaz faktdır. Bu gün uzunömürlü, sağlam ailə modeli hazırlaya bilməyən, gender məsələsinə qabardaraq qadınlarını karyerist edən Avropa indi onları ailəyə bağlamaqda çətinlik çəkir. Avropa və Qərbin sağlam, möhkəm ailə sistemi yaratması üçün Şərqi xalqlarının, müsəlman cəmiyyətlərinin ənənələrini, milli-mənəvi dəyərlərini, əxlaqi normalarını mənimsəməsi, tədqiqi, öyrənməsi və tətbiq etməsi dövrümüzün qaçılmaz amillərindəndir. Azərbaycan cəmiyyətinin ən önəmli dəyəri başqasını xoşbəxt etməyə əsaslanır: şəxsi azadlıqdan, individuallıqdan imtina edib ailə üzvlərinin, qohumların xoşbəxtliyini hədəfləməyə istiqamətlənir. Bizim milli ailə dəyərlərimizin əsasında da bu durur: başqalarını özündən çox sevmək və yaxınlarını - əzizlərini özündən çox düşünmək. Ailənin təməli düzgün qurularsa, onun dağılmaq təhlükəsi az olar. "Ailə qurarkən hansı şərtlər önəmlidir?" problemi ətrafında araşdırmalar aparın tədqiqatçılar bildirirlər ki, ailə kişi və qadın arasında olan, daha sonra onların dünyaya gətirdikləri övladlara yönələn ülv sevgi üzərində qurulmalı, fərdi xoşbəxtlik ümumi mənafeədən üstün olmalıdır. Zəmanəmizdə isə nikaha daxil olan tərəflərin intellekt və dünyagörüşlərində ümumilik olma-

gənclər nikaha girdikdən sonra (ailənin məhəbbət üzərində qurulmasına baxmayaraq) qadına qadağalar qoyur, onun özünü qəbul etdiyi halda illər boyu öyrəndiyi sənətini, peşəsini qəbul etmir, işləməyə, cəmiyyətə fayda verməyə imkan yaratmırlar. Bir-birini bəyənilib rəsmi nikah bağlayan, ailə quran gənclərdə sonralar belə simptomların yaranmaması üçün tərəflərin həyatbaxışlarında, dünyagörüşündə ümumilik, demokratik düşüncə tərzini, mədəni səviyyə, hörmət və qayğı kimi mənəvi keyfiyyətlər yüksək olmalıdır". Qloballaşma zamanında ağıllarına Qərbdən gələn müxtəlif məni tendensiyanın yeridildiyi gənc şəxslər heç vaxt unutmamalıdır ki, insan həm də sosial-ictimai, mədəni varlıq hesab olunur, onun dünyaya gəlməsi, fərd kimi yetişməsi üçün isti bir ailənin mövcudluğu mütləqdir. Fərdin şəxsiyyətə çevrilməsi üçün də ailə ilkin mərhələdir: insansa yaşadığı cəmiyyətin dəyərlərinə hörmət etməlidir. Tarixən də belə olub, indinin özündə də elədir: Azərbaycan ailəsində kişi başçı, ailənin iqtisadi dayağı sayılır, o, qərarverici, idarəedicisi, nəzarət edici kimi funksiyaları yerinə yetirir. Amma ailədə əsasən məsuliyyətin ağırlığı qadının çiyinlərinə düşür: xanımların dözümlü və müdriyyəti ailəni qoruyur. Azərbaycan qadını bu milli xüsusiyyəti - güzəştə get-

ternetin, sosial şəbəkələrin, yeni media vasitələrinin, xüsusilə televiziya üzərində böyük məsuliyyət düşür. Milli-mənəvi dəyərlərin təbliği ictimai və dövlət televiziya-larının başlıca fəaliyyət prinsiplərinə daxildir, lakin özəl telekanallarda ailə dəyərlərimiz, demək olar ki, qorunmur. Qərbdən süni şəkildə ixrac olunan şoubiznes və reklam dalınca qaçan özəl TV-kanallar sosialməişət mövzulu proqramlarda yalnız cəmiyyətin neqativ hissəsini göstərməklə şok effektindən yararlanmağa üstünlük verirlər. Halbuki Azərbaycan cəmiyyətinin nümunəvi ailələri müqayisə olunmayacaq dərəcədə üstünlük təşkil edir və nisbətə qatqat çoxdur. Əlbəttə, çağdaş ailələrin problemlərini işıqlandırmaqla cəmiyyətin qüsurlarını göstərmək olar, lakin burada balans pozulmamalıdır. Yazılı, elektron, yeni KİV-in dünyaya inteqrasiyası, əhatə dairəsi nəzərə alınaraq cəmiyyətimizi təmsil edən ailələrin xalqımız haqqında rəy formalaşdırmasını da unutmamaq olmur. Media həm də müxtəlif sosial təbəqələrdən olan sağlam fikirləri, adət-ənənələrimizi, milli-mənəvi dəyərlərimizi yaşadan nümunəvi ailələri göstərməli, təbliğ etməli, bu tip ailələrin mü-kəmməliyinin, uzunömürlüliyünün sirlərini açmaqla yeni həyat qurmağa başlayan gəncləri maarifləndirməlidir. Qloballaşmanın mə-

nəvi sferaya təsiri, əsasən, kütləvi informasiya vasitələri, xüsusən telekanallar və həmçinin internet vasitəsilə həyata keçirilir. Bu gün Azərbaycanda ümumrespublika yayımçısı olan 9 televiziya, 14 regional televiziya kanalı, 11 radio fəaliyyət göstərir. 13 şirkətə kabel televiziya yaratmaq üçün xüsusi razılıq (lisenziya) verilib. Bunların da hər biri gün ərzində 60-dək xarici ölkə, o cümlədən Qərbi dövlətlərinin televiziya kanallarının verilişlərini retranslyasiya edərək Azərbaycan tamaşaçısına çatdırmaq imkanına malikdir. Başqa sözlə, Qərbin yaşam tərzini, Qərb psixologiyasını neçə illərdir ki, fəal surətdə təbliğ və təsviq olunur. Həm də, məqsədyönlü şəkildə aparılan bu təbliğatda kabel televiziya vasitəsilə həyatımıza, məişətimizə yol tapan xarici TV-lərdən daha çox yerli özəl telekanallar canfəşanlıq edirlər. Bizim telekanallarda mentalitetimizə uyğun gəlməyən, əxlaqımızı, mənəviyyatımızı birbaşa hədəf seçən şoubiznes xarakterli elə verilişlər, Qərbdə çəkilmiş, lakin öz telekanallarına, tamaşaçılara rəva bilmədikləri elə teleserialar nümayiş etdirilir. Əslində, bunun səsi-sədası elə indinin özündə də eşidilir. Xalqımıza xas olan böyüye, ağısaqqala hörmət, ata-anaya məhəbbət, abir-həya, namus, qeyrət... kimi dəyərlər, bir çox ailələr-

də getdikcə adılışır, yaxud arxa plana keçir...

Bu yaxınlarda Dövlət Statistika Komitəsi 2019-cu ilə yekun vurarkən nikahlar və boşanmalar haqqında nəticələri də açıqladı. Məlumat oldu ki, 2009-cu ildə ölkədə 78,9 min nikah və 7800-dən çox boşanma qeydə alınıb. Yeni il ərzində nikaha daxil olanların təxminən 10 faizi boşanıb. Əslində, həyəcan təbili çalmağa əsas verən bu göstəricinin səhiiyyəti ilə bu sahə üzrə geniş məlumatlı QHT təşkilatları olan Qadın Krizis Mərkəzinin rəhbəri Mətanət Əzizova razılıq edir. Onun fikrincə, həm nikaha daxil olanların, həm də boşananların sayı DSK-nın məlumatındakından xeyli çoxdur. Xüsusən, boşanmaların sayı dəfələrlə artıqdır. Əvvəla, Azərbaycanda ümumiyyətlə nikahsız yaşayanlar, yaxud təkə dini nikahla kifayətlənib ər-arvad kimi yaşayanlar kifayət qədərdir. Diger tərəfdən də, çox sayda ailələr var ki, ər və arvad rəsmi nikahlarını pozmasalar da ayrılıblar və faktiki olaraq birgə yaşamırlar. Səbəb kimi, adətən, ailə zəminində münasib, qısqanclıq, qadına qarşı zorakılıq, xasiyyətlərin uyğun gəlməməsi və sair göstərilir. Göründüyü kimi, göstərilən səbəblərin əksəriyyəti xalqımızın xarakterinə yadlır.

Vahid Ömərov f.ü.f.d.ösd

Qəzet 1991-ci il
yanvarın 11-dən çıxır

12 sentyabr

SƏS

Son səhifə

“Barselona”nın hücumçusu zədələndi

“Barselona”nın hücumçusu Ansu Fati zədələndi. Qol.az xəbər verir ki, bu barədə Kataloniya klubunun rəsmi saytı məlumat yayıb. 17 yaşlı futbolçunun sağ bud nahiyəsinin əzildiyini açıqlanıb. O, yaxın günlərdə müayinədən keçəcək və durumuna aydınlıq gələcək. Qeyd edək ki, Fati ötən mövsüm La Liqada 24 oyunda 7 qol vurub.

“Neftçi”-“Qalatasaray” matçı Bakı Olimpiya Stadionunda keçiriləcək

UEFA Avropa Liqasının ikinci təsnifat mərhələsi çərçivəsində keçiriləcək “Neftçi”-“Qalatasaray” oyunu “Bakcell Arena”da keçirilməli idi. Lakin hər iki klubun razılığı ilə matçın Bakı Olimpiya Stadionunda (BOS) təşkil olunması haqda UEFA-ya müraciət edilib. AZƏRTAC xəbər verir ki, Avropanın ali futbol qurumu pandemiya dövründə BOS-un geniş infrastruktur imkanlarını nəzərə alaraq oyunun həmin arenada keçirilməsinə razılıq verib. Qeyd edək ki, sentyabrın 17-də baş tuta-

caq görüş saat 20:00-da start götürəcək.

Qaraciyərin fəaliyyətini necə gücləndirmək olar?

Müasir dövrdə insanların çoxunun heyat tərzini elədir ki, onların qaraciyəri yüklənir, tükənmiş vəziyyətdə olur. Ekspertlər alkoqoldan istifadəni məhdudlaşdırmağı, siqaretdən imtina etməyi, daha çox acı yaşıl tərəvəz yeməyi, su içməyi və dərman qəbuluna diqqətlə yanaşmağı tövsiyə edirlər. Bu tədbirlər qaraciyərin fəaliyyətini gücləndirməyə kömək edir.

Qaraciyər daim qanı və orqanizmi toksinlərdən təmizləyir, lakin düzgün olmayan heyat tərzini onun yükünü artırır və aşıdırır, bu da qaraciyərin disfunksiyasına gətirib çıxarır. Mütəxəssislər qaraciyərinin fəaliyyətini tənzimləməyi və vəziyyətini yaxşılaşdırmağı istəyənlərə alkoqolu məhdudlaşdırmağı, siqaretdən tamamilə imtina etməyi tövsiyə edirlər. Spirtli içkilər qaraciyərin onları səylə zə-

rərsizləşdirən hepatosit resurslarını tükəndirir. Siqaretlər orqanizmin toksinlərlə çirkənləmə səviyyəsini artırır. AZƏRTAC “MedikForum”a istinadla xəbər verir ki, spirtli içki içənlər və siqaret çəkənlər orqanizmə daxil olan zərərli maddələrin hamısının öhdəsindən gələ bilmir, bu da iltihab və xəstəliklər riskini artırır.

Bundan əlavə, ekspertlər düzgün qidalanmanın əhəmiyyətini vurğulayırlar. Xaos və nizamsız qidalanma zamanı öd yollarının diskineziyası ehtimalı artır və nəticədə öd kisəsində daşlar əmələ gəlir. Belə hallardan qorunmaq üçün çoxlu acı yaşıl tərəvəz, məsələn, rukolla və kress-salat yemək tövsiyə olunur. Kələm, yer-kökü, sarımsaq, yunan qabağı, balqabaq, çuğundur, qreyfrut da faydalıdır.

Qaraciyərin fəaliyyətini gücləndirməyin ən səmərəli üsullarından biri fizi-

ki fəallığı artırmaqdır. Ağrıkəsici dərmanların istifadəsini məhdudlaşdırmaq lazımdır ki, çünki bu vasitələr qaraciyərin fəaliyyətinə pis təsir göstərir. Nəhayət, təmiz su içmək qaraciyərin təmizləyici funksiyasını səmərəli şəkildə yaxşılaşdırır, bədənin toksinlərdən təmizlənməsi prosesini gücləndirir.

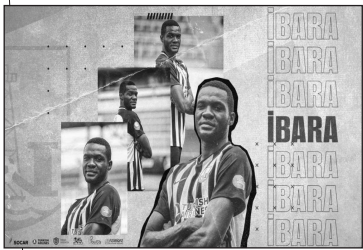
Bakıda dəhşət: “Mercedes” “DAF”a çırpıldı, 1 nəfər öldü,

Bakı şəhərinin Qaradağ rayonunda “Mercedes” markalı mikroavtobus yol kənarında dayanan “DAF” markalı yük avtomobilinə çırpılıb. SİA Fövqəladə Hallar Nazirliyinin saytına istinadən xəbər verir ki, hadisə yerinə cəlb olunan Xüsusi Riskli Xilasetmə Xidmətinin müvafiq xilasetmə qüvvələri 1 nəfərin meyitini (şəxsiyyəti dəqiqləşdirilir) və müxtəlif xəsarətlər alaraq sıxılı vəziyyətdə qalan 3 nəfəri deformasiyaya uğrayan mikroavtobusdan çıxararaq aidiyyəti üzrə təhvil veriblər.

Səhiyyə Nazirliyindən SİA-ya verilən məlumata əsasən Bakıda mikroavtobusun yük maşınına çırpılması nəticəsində 1 nəfər hadisə yerində ölüb, 5 nəfər xəsarət alıb. Yaralılarından biri Respublika Klinik Xəstəxanasına, biri Elmi-Tədqiqat Travmatologiya və Ortopediya İnstitutuna, qalan 3-ü isə 3 saylı Şəhər Klinik Xəstəxanasına yerləşdirilib.

“Neftçi” konqolu hücumçunu transfer edib

Bakının “Neftçi” klubu hücumçu transferini rəsmiləşdirib. Bakı klubun rəsmi saytında yer alan məlumatda deyilir ki, Konqo milli komandasının üzvü Prins İbara ilə birillik müqavilə imzalanıb. Belçikanın “Birşot” klubuna məxsus olan 24 yaşlı futbolçu mövsümün sonunadək icarə əsasında komandamızın heyətində çıxış edəcək. O, 13 nömrəli formanı geyinəcək.

Prins İbara Konqonun ACNFF, Qabonun “Pelikan”, Tunisin “Bizer-ten”, Qəterin “Əl-Vakra” və Əlcəzairin “USM Əlcəzair” klublarında çıxış edib və 2019-cu ildə Əlcəzair çempionu olub. İbara Konqo milli komandasının heyətində 11 oyun keçirib, 3 qol vurub.

Dövlət Ekoloji Təhlükəsizlik Xidmətinin eməkdaşları tərəfindən

Xidmət reisinin müavini Bəhrüz Məhəmmədov AZƏRTAC-a

Qanunsuz ov edənlər cəzalandırıldı

keçirilən nəzarət tədbirləri zamanı Xızı rayonunun Ağdəre kəndində və Qobustan rayonunun Duzan adlanan ərazisində qanunsuz ov edənlər saxlanılıb.

bildirib ki, araşdırma zamanı bra-konyerlərin Bakı şəhər sakini Ramil Nəsirov, Şirvan şəhər sakini Ayaz Fərəməzov və Şamaxı rayon sakini Emin Mikayılov olduğu məlum olub və onlardan ov tüfəngləri götürülüb. Faktla bağlı qanun pozucuları barəsində protokol tərtib edilib və hər biri 1000 manat məbləğində cərimə olunub.

Baş redaktor:

Bəhrüz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov

Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.

Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62

Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Qəzet “Səs”in komputer mərkəzində yığılır, səhifələnilir.
“Azərbaycan” nəşriyyatında çap olunur
Qəzetdə AzərTAC, SİA və AZADINFORM informasiya agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunur.

Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 4600